

COURAGE

The Lord is my light and my salvation; whom shall I fear?
the Lord is the strength of my life; of whom shall I be afraid?
PSALM 27:1

Qamasa

Pentateuco sat qellqata

Ucatsti ajjsarañasa, ajjsarañasa, aka oraqen utjki uka animalanakaru, alajjpachankir jamach'inakaru, taqe aka oraqen sarnaqirinakarusa, lamar qotan chawllanakarusa; jumanakan amparamaruw katuyatäpxi. Génesis 9:2 qillqatanxa

Uka qhipatsti Tatitun arupax mä unañchäwin Abramar purintäna, akham sasa: "Abram, jan axsaramti, nayätwa escudomaxa, jach'a jach'a premiomasti" sasa. Génesis 15:1 qillqatanxa

Diosasti uka waynan arup ist'äna. Diosan angelapasti alaxpachat Agarar jawsasin säna: —Agar, ¿kuna usustamxa? jan axsarapxamti; Diosax kawkhantï uka waynan arup ist'i. Génesis 21:17 qillqatanxa

Uka arumasti Tatitux jupar uñstäna, akham sasa: "Nayax Abraham awkiman Diosapätwa, jan axsaramti, nayasti jumampïsktwa, jumar bendiciskäma, wawanakamarus waljaptayarakïma, Abraham luqtirix layku" sasa. Génesis 26:24 qillqatanxa

Kimsïr urutsti, Jacobun yuqanakapat panini, Simeón, Leví, Dinan jilanakapa, sapa mayniw espadap apt'asipxäna, ukat jan axsarasaw markar puripxäna, ukat taqpach chachanakaruw jiwayapxäna. Génesis 34:25 qillqatanxa

Jupasti sarakïnwa: —Jumanakan sumankañapäpan, jan axsarapxamti, Diosama, awkiman Diosapaw sawutanakamar qullqi churapxtam. Ukat Simeonarux jupanakan ukar irpäna. Génesis 43:23 qillqatanxa

Jupasti sarakïnwa: —Nayax Diosätwa, awkiman Diosapätwa. Nayasti mä jach'a markar tukuyäma: Génesis 46:3

Joseyasti jupanacarojj sänwa: —Jan ajjsarapjjamti, ¿nayasti Diosan lantepancäti? Ucampis jumanacajj naya contraw jan wali amtapjjayäta. ucampis Diosajj suma ucjja ucjja, ucajj phoqhañapänwa, jichhürunacajj walja jakenacar jacañataqui. Jichhasti jan axsarapxamti, nayaw jumanakaru, jisk'a wawanakamar manq'ayapxäma. Jupasti jupanakarux chuymacht'äna, suma chuymampiw jupanakar parläna. Génesis 50:19-21 qillqatanxa

Moisesasti jaqinakar sänwa: —Jan axsarapxamti, sayt'asipxam, Tatitun qhispiyasiñap uñjapxam, jichhürunakan uñjapkäta uka egipcionakarux janiw mayampsa wiñayatak uñjapkätati —sasa. Éxodo 14:13 qillqatanxa

¿Khitirak jumar uñtasita, Tatay, diosanak taypinxa? ¿Khitirak jumar uñtasita, qullan kankañan jach'a kankañapa, jach'añchañan axsariri, muspharkañ luriri? Ajjsarañampi, ajjsarañampiw jupanakar purt'ani; amparaman jach'a jach'a tukutap laykux mä qalar uñtataw wali ch'amanïpxani; Tatay, markamajj makhatañapkama, alasitamar pasañapkama. Éxodo 15:11,16 qillqatanxa

Jumasti taqi jaqinakat ch'amani jaqinak churarakïta, Diosar axsarir jaqinakaru, chiqa chuyman jaqinakaru, munañanakar uñisirinakaru. ukatsti waranq waranqa apnaqirinakaru, patak patak apnaqirinakaru, phisqa tunka apnaqirinakaru, tunka jaqinakar apnaqirinakjam utt'ayapxam: Éxodo 18:21

Moisesasti jaqinakar sänwa: —Jan axsarapxamti, Diosax jumanakar yant'iriw juti, jumanakan nayraqataman ajjsarañapataki, ukhamat jan juchar puripxañamataki —sasa. Éxodo 20:20 qillqatanxa

Nayasti ajjsarañajj juman nayraqatam khitanjjarakïwa, kawkïr jaqenakarutï jutkäta ukanakarojj tukjarakïwa, uñisirinakamarojj jumar kutt'ayarakïma" sasa. Éxodo 23:27 qillqatanxa

Sapa mayniw taykaparu, awkiparus axsarapxäta, nayan samarañ urunakaxa, naya Tatitu Diosamaxa. Janiw oqaranakarux ñanqhachkätati, janirakiw juykhunakar lankt'aykätati, jan ukasti Diosamaruw axsaräta, naya Tatitütwa. Jumasti q'añu p'iqin nayraqatapan sartasim, chuymankipstat jaqin ajanupar jach'añchäta, Diosamarus axsararakïta, naya Tatituxa. Levítico 19:3,14,32 qillqatanxa

Ukhamajj janiw maynit maynikam t'aqhesiyapkätati; Ucampis jumajj Diosamaruw ajjsaräta, naya Tatitu Diosamajja. Janiw jupat askinak apt'asimti, ni jilt'amsa, jan ukasti Diosamaru axsaram; ukhamat jilamax jumamp chika jakañapataki" sasa. Janiw jupar ch'amampi apnaqkätati; Ucampis Diosamaruw ajjsaräta" sasa. Levítico 25:17,36,43 qillqatanxa

Nayasti aka uraqin sumankañ utjayapxäma, jumanakax ikipxarakïtawa, janirakiw khitis axsarayapkätamti, jan wali animalanaksa aka uraqit apanukupxäma, janirakiw espadas uraqinakam taypir sarkaniti. Levítico 26:6 qillqatanxa

Ukat kunas uraqix, lik'i jan ukax jan ch'uxña, lawanakax utjchi, jan ukax jan ukax. Jumanakax jan axsart'apxam, aka uraqin achunak apanipxam. Jichhasti uka pachax nayrïr puqut uvas achunak apsuñ horasäxänwa. Números 13:20 qillqatanxa

Ucampis jan Tatitur kutkatasipjjamti, janiraquiw aka orakenquir marcarus ajjsarapjjamti. Jupanakajj jiwasatak t'ant'äpjjewa, jupanakan arjjatapajj jupanakat jitheqtatäjjewa, Tatitusti nanakampïskiwa, jan jupanakar ajjsarapjjamti" sasa. Números 14:9 qillqatanxa

Tatitux Moisesarux sänwa: —Jan jupar axsaramti, nayaw jupar katuyasta, taqi markaparu, uraqiparu. Juparusti kuntix amorreonakan Sihón reyipar lurkta ukhama, Hesbón markan jakasiri —sasa. Números 21:34 qillqata

Jumanakax taripäwinx janiw jaqinakar respetapxätati; ukampis jisk'anakarusa, jach'anakarusa ist'apxätawa; jaqin ajanuparux janiw axsarapkätati; taripäwix Diosankiwa, kuna jan walt'äwitix jumanakatakix wali ch'amäki ukax nayar apanipxam, nayasti ist'ä —sasa. Deuteronomio 1:17 qillqatanxa

Uñtapxam, Tatitu Diosamaw uka uraqix juman nayraqatamar uñt'ayi, ukatsti uka uraqi katuntapxam, kunjämtix nayra awkinakaman Tatit Diosapax sisktam ukhama. jan axsarapxamti, janirak aynacht'apxamti. Ukatsti sapxsmawa: Jan axsarapxamti, janirak axsarapxamti —sasa. Deuteronomio 1:21,29 qillqatanxa

Ukatsti markarux akham sapxam: "Esaú chachan wawanakaman jilanakaman Seir markan jakapki uka quta thiyanak pasapxäta. Jupanakasti ajjsarapxätamwa, ukhamasti amuyasipxam: jichhüruw jumar axsarañ qalltä, jumar axsarañsa alaxpacha manqhankir markanakar uchañ qalltä, jupanakax jumat yatiyañ ist'apxani, ukat khathatt'asipxani, juma laykux t'aqhisiyatäpxani. Deuteronomio 2:4,25 qillqatanxa

Tatitux sarakituwa: "Jan jupar axsaramti, nayaw jupar katuyä, taqpach markaparu, uraqipsa jumar katuyäma. Ucampis jupar luräta, kunjamtï amorreonakan Sihón reyipar lurapkta ukhama, jupasti Hesbón markan jakasiri. Jumanakax janiw jupanakar axsarapxätati, Tatitu Diosamaw jumanak layku ch'axwani. Deuteronomio 3:2,22 qillqatanxa

Yamas kuna urutix Tatit Diosama nayraqatan Horeb markan sayt'atäkayäta uka uruxa, Tatitux siskitu: "Markanakar tantacht'apxita, nayasti arunakax ist'apxäma, ukhamat nayar axsarañ yatiqapxañapataki, taqi urunaka aka uraqin jakasipxañapataki, wawanakapar yatichapxañapataki" sasa. Deuteronomio 4:10 qillqatanxa

¡Ukham chuymanïpjjaspäna ukhajja, nayar ajjsarapjjaspa, taqe mandamientonakajsa sapüru phoqhapjjaspäna, ukhamat jupanakataki, wawanakapatakis wiñayatak sumapjjañapataki! Deuteronomio 5:29 qillqatanxa

Ukhamat Tatit Diosamaru axsarañamataki, taqi kamachinakapsa, kamachinakapsa phuqañamataki, kawkïr kamachinakatix nayax sisksma, jumampi, yuqamampi, yuqaman yuqapampi, jakañ urukama. ukatsti urunakamax jayarst'ayatäñapataki" sasa. Tatitu Diosamaruw ajjsaräta, jupar yupaychäta, sutip laykuw juramento luräta. Tatitux taqi uka kamachinak phuqhapxañajatakiw säna, Tatitu Diosasar axsarañasataki, askinakajataki, ukhamat jakañasataki, kunjämtix jichhürunakan utjki ukhama. Deuteronomio 6:2,13,24 qillqatanxa

Janiw jupanakarux axsarkätati, jan ukasti, kuntix Tatit Diosamax faraonaru, taqpach Egipto markar lurkatayna uk sum amtäta. Jach'a yant'anak nayranakamampi, muspharkañanaksa, muspharkañanaksa, ch'aman amparanakama, jach'a amparanakamampi, Tatit Diosamampi irpsuwaytam, ukhamarakiw Tatit Diosamax taqi jaqinakar lurani. Deuteronomio 7:18-19 qillqatanxa

Ukatpï Tatit Diosaman kamachinakap phuqäta, thakinakapan sarnaqañataki, jupar axsarañataki. Deuteronomio 8:6 qillqatanxa

Jichhasti Israel marka, ¿kunsa Tatitu Diosamax jumat mayisma, jan ukasti Tatit Diosamaru axsarañam, taqi thakinakapan sarnaqañasa, jupar munañasa, Tatitu Diosamaru taqi chuymamampi, taqi almamampi yupaychaña, Tatit Diosamaru axsarañamataki; juparuw luqtäta, juparuw ch'amachasïta, sutipsa juramento luräta" sasa. Deuteronomio 10:12,20 qillqatanxa

Janiw khitis jumanakan nayraqataman sayt'añjamäkaniti, Tatit Diosamasti ajjsarañamsa, ajjsarañasa, kawkïr oraqerutix sarapkäta uka uraqiruw uchapxätam, kunjämtix sapkätam ukhama. Deuteronomio 11:25 qillqatanxa

Jumanakax Tatitu Diosamaruw arktapxäta, jupar axsarapxäta, kamachinakapsa ist'apxarakïta, jupar yupaychapxäta, jupamp chikachasipxäta. Taqi israelitanakax ist'apxaniwa, axsarapxarakiniwa, janirakiw jumanak taypin ukham jan walinak lurapxaniti. Deuteronomio 13:4,11 qillqatanxa

Ukatsti Tatit Diosama nayraqatan manq'apxäta, kawkïr chiqatix sutip uñt'ayañatak ajllitäki uka chiqana, trigo, vino, aceite, vacanakamat, ovejanakamat nayrïr yuqall wawanakamsa. Ukhamat Tatitu Diosamaru ajjsarañ yateqañamataki. Deuteronomio 13:24 qillqatanxa

Taqi jaqinakax ist'apxaniwa, axsarapxarakiniwa, janirakiw juk'amp jach'a jach'a tukupkaniti. Ucatsti jupampïniwa, ucatsti jakañapkamaw ullart'ani, Tatitu Diosapar ajjsarañ yateqañataki, aka leyin arunacaparu, aca leyinacan taqe arunacap phoqañataki, ukanak phoqañataki: Deuteronomio 17:13,19

Kunapachatix mä profetax Tatitun sutipxar arskani, janitix uka arunak arskani, janirak phuqkaspa ukaxa, Tatitux janiw siskaniti, jan ukasti profetax jach'a jach'a tukusaw arski, janiw jupar axsarkätati. Deuteronomio 18:22 qillqatanxa

Jilt'irinakasti ist'apxaniwa, axsarapxarakiniwa, janirakiw jumanak taypin ukham jan walinak lurapxaniti. Deuteronomio 19:20 qillqatanxa

Kunapachatix uñisirinakamampi nuwasir sarkäta, caballonaka, carronaka, jumat sipan juk'amp markanakar uñjasax jan axsarapxamti, Tatit Diosamasti jumampïskiwa, Egipto uraqit irpsuwaytamxa. Jupanakarux sapxarakiniwa: "Ist'apxam Israel marka, jichhüruw uñisirinakamar nuwasiñatak jak'achasipxtaxa. Ukatsti jilïrinakax jaqinakarux juk'amp parlt'apxani, ukat sapxarakiniwa: "¿Kuna jaqis axsarañasa, aynacht'atasa?" utapar kutt'anxam, ukhamat jilanakapan chuymap jan aynacht'añapataki, ukhamarak chuymapjama. Deuteronomio 20:1,3,8 qillqatanxa

Taqi aka uraqinkir jaqinakax uñjapxaniwa Tatitun sutip uñt'ayatätamxa. Jumarux axsarapxätamwa. Jumatix aka libron qillqatäki uka kamachin taqpach arunakap jan phuqhañ munkstaxa, aka jach'a ajjsarkañ sutiru axsarañamataki, Tatit Diosamaru. Deuteronomio 28:10,58 qillqatanxa

Ch'amanïm, jan axsart'asim, jan axsarapxamti, janirak axsarapxamti, Tatit Diosamaw jumamp chik saraski; janiw pantjaskätamti, janirakiw jaytanukkätamti. Moisesasti Josué chacharuw jawsäna, ukatsti sänwa: "Ch'amam, ch'amañcht'asim; Jumaw jupanakarux herencia katuqapxäta" sasa. Ucat Tatitu, jupaw jumar nayra saraqui; jupasti

jumampïniwa, janirakiw jaytanukkätamti, janirak axsaramti, janirak llakisimti. Ucatsti Nun chachan Josué yokaparuw mä ewjjt'a churäna, sarakïnwa: —Ch'amam, jan ajjsarirïm, jumaw israelitanacarojj kawkirutï nayajj juramento siscäyäta uca orakeru irpäta. Deuteronomio 31:6-8,23 qillqatanxa

Jaqinakaru tantacht'am, chachanaka, warminaka, wawanaka, jan uñt'at jaqimaru, punkunakaman ist'apxañapataki, yatiqapxañapataki, Tatitu Diosamaru axsarapxañapataki, ukhamaraki aka kamachin taqi arunakap phuqhapxañapataki: wawanakapax ist'apxañapataki, Tatitu Diosamaru axsarañ yatiqapxañapataki, kunapachatix Jordán jawir khurkatar sarkäta uka uraqin jakasipkäta ukhakama. Deuteronomio 31:12-13 qillqatanxa

Isturya

Ch'amanïm, ch'amañcht'asim, aka markarux mä herencia churäta, kawkïr uraqitix nayra awkinakapar churañatak juramento lurkäyät uka uraqi. Jan ukasti ch'amani, wali ch'amani, taqi kamachirjam phuqhañamataki, kunjämtix Moisesan uywataxax sisktam ukarjam phuqhañamataki: jan kupi ampararu, ch'iqa tuqiru jan kutt'amti, kawkirutix sarkäta ukkharu. ¿Janit nayajj jumar sapjjsma? Ch'amanïñamawa, suma ch'amanïñamawa; jan axsaramti, janirak llakisimti, Tatit Diosamasti kawkirutix sarkäta ukxa jumampïskiwa. Khititix kamachimar kutkataskani, jan ist'kani taqi kuntix jumax siskta ukanakxa, jiwayatäniwa. Josué 1:6-7,9,18 qillqatanxa

Uk ist'asax chuymanakajax ch'amakt'awayxänwa, janirakiw khitis jumanak laykux juk'amp ch'amanïxänti, Tatit Diosamasti, alaxpachansa, aka uraqinsa Diosawa. Josué 2:11 qillqatanxa

Taqi aka uraqinkir jaqinakax Tatitun amparap uñt'apxañapataki, ch'aman amparap uñt'apxañapataki, ukhamat wiñayatak Tatit Diosamaru axsarapxañamataki. Josué 4:24 liyt'añataki

Tatitux Josué chacharux sänwa: —Jan axsaramti, janirak llakisimti, nuwasir jaqinakar irpasim, sartam, Ai markar makhatam, uñjam, Ai markan reyiparu, markaparu, markaparu, uraqipsa amparamaruw katuyasta: Josué 8:1

Tatitux Josué chacharux sänwa: —Jan jupanakar axsaramti, nayaw jupanakar katuyawayta. janiw mä jaqis nayraqataman sayt'atäkaniti —sasa. Josué chachasti jupanakarux sänwa: —Jan axsarapxamti, janirak axsarapxamti, ch'amanïpxam, ch'amanïpxam, Tatitux ukham lurani taqi uñisirinakamaru, jupanakamp nuwasipkta —sasa. Josué 10:8,25 qillqatanxa

Tatitux Josué chacharux sänwa: —Jan axsaramti, qharüruw taqi jiwayatanakar israelitanakar katuyä. Josué 11:6 liyt'añataki

Ukhamasti, Moisesan kamachi libropan qillqatäki ukanak phuqañatakisa, ch'amañcht'asipxam, ukhamat jan kupi ampararu, ch'iqa tuqiru. Josué 23:6 qillqatanxa

Jichhasti Tatitur axsarapxam, taqi chuymampi, chiqa chuymampi yupaychapxam, kawkïr diosanakarutix nayra awkinakamax Uma jalsu tuqinsa, Egipto markansa yupaychapxirïna ukanak apanukupxam. Tatitur yupaychapxam —sasa. Josué 24:14 liyt'añataki

Nayasti sapxsmawa: Naya Tatitu Diosamaxa; jan axsarapxamti amorreonakan diosanakaparu, jupanakan uraqipan jakasipkta, ukampis janiw nayan arunakaxar ist'apktati. Tatitux juparux sänwa: —Sumankañax jumatakix utjpan. jan axsaramti, janiw jiwkätati. Jueces 6:10,23 qillqatanxa

Jichhasti sarapxam, jaqinakar yatiyapxam: "Khititix axsaraskchi, axsaraskchixa, Galaad qullut wali alwat kutt'anxam" sasa. Ucatsti pä tunka payan waranqa jakenacaw kutt'anipjjäna; tunka waranqa jaqinakaw qhiparapxäna. Jueces 7:3 qillqatanxa

Jichhasti, phuchaxa, jan axsaramti; Taqi kuntix jumax munkta uk lurarakïma, markajan markapax yatipxiw juman suma sarnaqir warmiätamxa. Rut 3:11 qillqatanxa

Jumanakatix Tatitur axsarapxäta, jupar yupaychapxäta, arup ist'apxäta, janirak Tatitun kamachip contra sayt'apkäta ukhaxa, jumanakas, jumanakan apnaqir reyis Tatitu Diosamarux arkapxäta: Samuelux markarux sänwa: —Jan axsarapxamti, taqi aka ñanqha luräwinak lurapxtaxa; Ukhamaki Tatitur axsarapxam, taqi chuymampi jupar

yupaychapxam, kunjämtix jach'a luräwinak jumanak layku lurapki uk amuyt'apxam. 1 Samuel 12:14,20,24 qillqatanaka

Saúl reyejj Davidar wal ajjsaräna, Tatitun jupampïtap laycu, Saúl reyejj sarjjänwa. Ucatwa Saúl reyejj wali yatiñan sarnaqatap uñjasajj ajjsaräna. Saúl reyejj Davidarojj juk'ampiw ajjsaräna. Saúl reyejj Davidan uñisiripäjjänwa. 1 Samuel 18:12,15,29 qillqatanaka

Nayamp chikäm, jan axsaramti, khititix nayan jakañaj thaqki ukax jakañam thaqhaski. 1 Samuel 22:23 liyt'añataki

Davidasti juparux sänwa: —¿Kunjämarak Tatitun ajllitapar tukjañatakix amparam luqtañ jan axsarasktasti? 2 Samuel 1:14 liyt'añataki

Davitax juparux sänwa: —Jan axsaramti, Jonatán awkiman laykusti khuyapayasiñampiw uñacht'ayapxäma, Saúl awkiman uraqipsa kutt'ayapxäma. sapüruw mesajan t'ant'a manq'äta" sasa. 2 Samuel 9:7 liyt'añataki

Ch'amañcht'asipxam, markasataki, Diosan markanakapatakis jaqinakjam anatt'apxañäni, Tatitux kuntix jupatakix askïki uk lurañäni. 2 Samuel 10:12 liyt'añataki

Absalón chachasti esclavonakaparux akham sasaw säna: "Amnonan chuymapax vinompi kusisita, nayasti sapxsma: Amnonarux jawq'japxam" sasa. ukatsti jiwayapxam, jan axsarapxamti, ¿janit nayax jumanakar kamachipksma? jan axsarirïpxam, jan axsarirïpxam. 2 Samuel 13:28 liyt'añataki

Davitax aka q'uchun arunakwa Tatiturux arsüna, Tatitux taqi uñisirinakapan amparapat qhispiyäna, Saúl reyin amparapat qhispiyäna. Nayan qalajan Diosapawa; juparuw confiyä, jupaw nayan escudojja, qhespiyasiñajjan wajjrapa, jach'a torrejja, imantasiñajja, qhespiyirijja; jumaw nuwasiñat qhispiyista. Nayasti Tatituruw art'ä, jupasti jach'añchatäñapawa, uñisirinakajat qhispiyatäxarakïwa. Jiwañ oladanakax muyuntapxitäna ukhaxa, jan wali jaqinakan uma jalsunakapaw axsarayitu; Infiernon llakinakapaw muyuntapxitäna; jiwañan sipitanakapaw jark'itäna; T'aqhisiñanakaxan Tatituruw art'asiyäta, Diosaxar art'asirakta, jupasti templopat arup ist'äna, arnaqasiñax ist'asirakïnwa. 2 Samuel 22:1-7 liyt'añataki

Israelan Diosapax sänwa, Israelan Qalapax nayaruw parlitu: "Khititix jaqinakxar apnaqki ukax chiqapar sarnaqañapawa, Diosar axsarañampiw apnaqañapa" sasa. 2 Samuel 23:3 liyt'añataki

Ukhamat jupanakax jumar axsarapxañapataki, kawkïr oraqtix nayra awkinakasar churkta uka uraqin jakasipxañapataki. Alaxpachan jakañ utamar ist'am, taqi kuntix yaqha markankir jaqix jawsktam ukarjamaw luram, ukhamat aka uraqin taqi jaqinakax sutim uñt'apxañapataki, jumar axsarañataki, Israel markamarjama. Ucat nayajj luraskta uka utajj sutim uñt'atätap yatipjjañapataqui" sasa. 1 Reyes 8:40,43 qillqatanxa

Eliasasti juparux sänwa: —Jan axsaramti; sarapxam, kunjamtï siskäta ukhama, ukampis nayraqat mä jisk'a t'ant'a lurt'apxita, ukatsti nayar apanipxita, ukatsti jumataki, wawamatakis lurapxam —sasa. 1 Reyes 17:3 liyt'añataki

Tatitun angelapax Eliasarux sänwa: —Jupampi chika saraqam, jan axsaramti —sasa. Ukatsti jupamp chikaw reyin ukar saräna. 2 Reyes 1:15 liyt'añataki

Jupasti sarakïnwa: —Jan axsaramti, jiwasamp chikäpki ukanakax jupanakamp chikäpki ukanakat sipan juk'ampiwa —sasa. 2 Reyes 6:16 liyt'añataki

Ucampis jupanacajj wal ajjsarayasipjjäna, sapjjaraquïnwa: —Pä reyejj janiw jupan nayran sayt'atäpcänti. 2 Reyes 10:4 liyt'añataki

Ukatsti Samaria markat apasipkäna uka sacerdotenakat maynïriw Betelan jakasïna, ukatsti kunjamsa Tatitur ajjsarapjjañapa uk yatichäna. Jupanakampiw Tatitux mä arust'äwi luratayna, jupanakarux akham sasaw iwxt'äna: "Janiw yaqha diosanakar axsarapxätati, janirakiw jupanakar alt'asipxätati, janirakiw jupanakar yupaychapxätati, janirakiw sacrificio loqtapxamti, ukampis Tatitux Egipto uraqit jach'a ch'amampi, amparapamp irpsuwayapxätam, juparuw axsarapxäta, juparuw yupaychapxäta, juparuw sacrificio luqtapxäta" sasa. Kawkïr kamachinaktix jumanakatak qillqkatayna uka kamachinaka, kamachinaka, kamachinaka, kamachinaka, wiñayatak phuqhapxäta. Jumanakax janiw yaqha diosanakar axsarapxätati" sasa. Uka arust'äwix jumanakamp lurt'atax janiw armasipkätati;

janirakiw yaqha diosanakar axsarapxätati —sasa. Ucampis Tatitu Diosamaruw ajjsarapjjäta; Jupaw taqi uñisirinakaman amparapat qhispiyapxätam. 2 Reyes 17:28,35-39 qillqatanxa

Isaías reyejj jupanacarojj sänwa: —Jumanakasti uywirimarojj sapjjätawa: 'Tatitojj siwa: 'Jan ajjsarapjjamti kuna arunactï ist'apcta, uqhamarac Asiria reyin yanapirinacajj nayar jan wali arunacjjataqui —sasa. Uñtapxam, nayaw jupar ch'allxtayä, jupasti mä aru ist'ani, ukatsti pachpa uraqiparuw kutt'ani. ucatsti nayajj jupan orakeparuw espadampi jiwarayäjja" sasa. 2 Reyes 19:6-7 liyt'añataki

Ucat Gedaliasajj jupanacaru, chachanacapar juramento luräna, jupanacarojj sänwa: —Jan ajjsarapjjamti caldeonakan esclavopäñataqui. ukatsti jumanakatakix walikïskaniwa. 2 Reyes 25:24 liyt'añataki

Davidan sutipax taqi markanakaruw puri; Tatitusti taqi markanakaruw jupar axsarayäna. 1 Crónicas 14:17 liyt'añataki

Taqi akapacha, jupa nayraqatan axsarapxam, akapachasti suma sayt'atäniwa, jan kuynt'añapataki. 1 Crónicas 16:30 liyt'añataki

Ch'amañcht'asipxam, markas layku, Diosan markanakap laykux ch'amampi sarnaqapxañäni. 1 Crónicas 19:13 liyt'añataki

Ukapachaw jumatix askinak jikxatäta, jumatix Tatitux Israel markat Moisesar churkäna uka kamachinakaru, taripäwinakap phuqañ munasmati: ch'amañchasim, jan axsart'am; jan axsaramti, janirakiw llakisimti. 1 Crónicas 22:13 liyt'añataki

Ucat Davidajj Salomón yokaparojj säna: —Ch'amam, jan ajjsarirïm, ucjja luram, jan ajjsarayasim, jan ajjsarayasimti, Tatitu Diosajja, Diosajjajj jumampïniwa. Tatitun utapan taqi lurañanak tukuyañkamax janiw pantjaskätamti, janirakiw jaytanukkätamti. 1 Crónicas 28:20 liyt'añataki

Ukhamat jumar axsarapxañamataki, thakinakaman sarnaqapxañapataki, kawkïr oraqtix nayra awkinakasar churkta uka uraqin jakasipxañapataki. Ucatsti alajjpachat ist'asim, jakañ utamatsa, taqe kuntï yaqha markankir jaqejj jawsktam ukarjamaw luram. Ukhamat taqi aka uraqinkir jaqinakax sutim uñt'apxañapataki, jumar axsarapxañapataki, kunjämtix Israel markamax lurki ukhama, nayan lurat utax sutim uñt'atätap yatipxañapataki. 2 Crónicas 6:31,33 qillqatanxa

Ucatsti Gerar jak'ankir taqe markanakaruw nuwjapjjäna. Tatitur axsarañaw jupanakarux purintäna, taqi markanakaruw lunthatapxäna. Jupanakanjja, walja yänakaw utjäna. 2 Crónicas 14:14 liyt'añataki

Uca arunak ist'asa, Oded profetan profetan arsutap ist'asinsti, jan axsart'asïnwa, Judá uraqit, Benjamín uraqitsa, Efraín qullut apanukut markanakatsa, Tatitun altarap machaqar tukuyäna, Tatitun utap nayraqatapan. 2 Crónicas 15:8 liyt'añataki

Judá oraqenkir markanakasti Tatitur ajjsarañaw utjäna, janiw Josafat contra nuwasipkänti. 2 Crónicas 17:10 liyt'añataki

Ucatwa jichhajj Tatitur ajjsarapjjam; amuyasipxam, lurapxam, Tatit Diosasax janiw kuna ñanqha lurañas utjkiti, janirakiw jaqirus respetañas utjkiti, janirakiw regalonak katuqañas utjkiti. Ukatsti jupanakarux akham sasaw iwxt'äna: "Tatitur axsarasaw ukham lurapxäta, chiqa chuymampi, suma chuymampi" sasa. Ucatsti, Amarías jilïr sacerdotejj jumanacaruw uñji, Tatitun taqe kun lurañanacapanjja. Ismael chachan Zebadías yokapasti, jupasti Judá uraqin p'iqinchiripawa, jupasti reyin taqi luräwinakapawa. Jan ajjsarir sarnaqapjjam, Tatitojj suma jaqenakampïniwa. 2 Crónicas 19:7,9,11 qillqatanxa

Ukat sarakïnwa: —Jumanakax taqpach Judá, Jerusalén markankirinaka, Josafat reyi, ist'apxam: Tatitux akham sapxsma: 'Jan axsarapxamti, janirak axsarapxamti aka walja jaqinakan utjatapatxa. Uka nuwasïwix janiw jumankkiti, jan ukasti Diosankiwa. 2 Crónicas 20:15 liyt'añataki

Aka nuwasïwin nuwasiñax janiw wakiskaniti, sayt'asipxam, sayt'asipxam, Tatitun qhispiyasiñap jumanakamp chika uñjapxam, Judá, Jerusalén, jan axsarapxamti, janirak axsarapxamti. qharürojj jupanakar nuwasir sarapjjam, Tatituw

jumanakampïskani" sasa. Tatitun Israelan uñisirinakapampi nuwasitap ist'asinsti, taqi markanakaruw Diosar axsarapxäna. 2 Crónicas 20:17,29 qillqatanxa

Ch'amanïpxam, jan axsart'apxam, jan axsarapxamti, janirakiw axsarapxamti Asiria markan reyipatsa, janirakiw taqi jaqimp chikäpki ukanakatsa, jiwasampix juk'ampiw utji, jupat sipansa: 2 Crónicas 32:7

Amuyt'aña; Uka tuqitxa jumankätawa, nanakax jumampïñäniwa, jan axsart'asim, uk lurapxam —sasa. Esdras 10:4 liyt'añataki

Tatay, achikt'asipxsmawa, jichhax ist'asim uywataman mayisitapar ist'asim, ukhamarak sutimar axsarañ munir uywataman mayisitaparux ist'am; Nayasti reyin vino apt'iripätwa. Nehemías 1:11 qillqatanxa

Uñkatasasti sartasinsti jach'a jilïrinakaru, jilïrinakaru, mayni jaqinakarusa saraktwa: "Jan jupanakar axsarapxamti, jach'a axsarkañ Tatitur amtasipxam, jilanakamataki, yuqanakamataki, phuchhanakamataki, warminakamataki, utanakamataki ch'axwapxam" sasa. Nehemías 4:14 qillqatanxa

Nayasti saraktwa: "Janiw walïkiti jumanakax lurapxatamaxa, ¿janit Diosasar axsarasin sarnaqapxañamaxa, jan judiöpkis uñisirinakasarux jisk'achapxatamatxa?" Nehemías 5:9 qillqatanxa

Kawkhantix reyin kamachipasa, kamachipasa purinkäna uka chiqanakanxa, judionakax kusisiñampi, kusisiñampi, mä jach'a phunchhäwimpi, mä suma urumpi. Uca orakenquir walja jakenacajj judioruw tukjjapjjäna; Judionakan ajjsarañaw jupanakar purïna. Ester 8:17 qillqatanxa

Judionakajj Asuero reyin taqe provincianakapan markanakaparuw tantachasipjjäna, khitinakatï jan walinak lurañ munapki ukanakar amparapamp luqtañataki. Jupanakan ajjsarañajj taqe jaqenakaruw purt'äna. Ukxarusti taqi marka apnaqirinakasa, tenientenakasa, reyin jilïrinakapasa, reyin jilïrinakapasa, judionakar yanapt'apxäna. Mardoqueon ajjsarañaw jupanakar purt'äna. Ester 9:2-3 liyt'añataki

Chapar aru

Jaqirux sänwa: —Tatitur axsarañaw yatiñ kankañapa. jan walit jithiqtañax amuyt'añawa. Job 28:28 qillqatanxa

Ukatwa jaqinakax jupar axsarapxi, janiw khiti yatiñan chuymanirus respetkiti. Job 37:24 qillqatanxa

Jupax axsarañat sawkasi, janiw axsarkiti; janirakiw espadat qhipharkiti —sasa. Job 39:22 qillqatanxa

Aka oraqenjja, janiw jupar uñtasitajj utjkiti, jupajj jan ajjsarir luratawa. Job 41:33 qillqatanxa

Tatitur ajjsarañampi yupaychapjjam, khathatt'asis kusisipjjam. Salmo 2:11 qillqatanxa

Tunka waranqa jaqinakarux janiw axsarkäti, jupanakax nayar muyuntapxitu. Tatay, sartasim; Diosay, qhispiyapxita, jumaw taqi uñisirinakajarux ajanu ch'akharu ch'allt'ista; Jumaw jan wali jaqinakan kisunakap p'akjasta. Salmo 3:6-7 qillqatanxa

Ucampis nayasti, walja khuyapayasiñamampiw utamar mantä, jumar axsarasaw qullan templomar yupaychä. Salmo 5:7 qillqatanxa

Tatay, jupanakar axsarayam, ukhamat yaqha markanakax jaqinakjam uñt'asipxañapataki. Selah kullaka. Salmo 9:20 qillqatanxa

Ukansti wal ajjsarapjjäna, Diosajj cheqapar sarnaqer jaqenakan wawanakap taypinkiwa. Salmo 14:5 qillqatanxa

Khitin nayraqatapanxa mä jan wali jaqix jisk'achatawa; ukampis Tatitur axsaririnakaruw jach'añchi. Khititix jan wali luratapat juramento lurki, jan mayjt'irïki ukaxa. Salmo 15:4 qillqatanxa

Tatitur axsarañax q'umawa, wiñayatakiw wiñayataki, Tatitun taripäwinakapax chiqawa, chiqaparakiwa. Salmo 19:9 qillqatanxa

Tatitur axsaririnakax jupar jach'añchapxam; Taqi jumanakax Jacobun wawanakapa, jupar jach'añchapxam; Israelan wawanakapa, jupar axsarapxam —sasa. Jach'a tama taypin jumat jach'añchapxäma, jupar axsaririnakan nayraqatapan arsutax phuqharakï. Salmo 22:23,25 qillqata

Jïsa, nayas jiwañ ch'amakan valle taypin sarnaqkchiyätxa, janiw kuna ñanqharus axsarkäti, jumax nayampïsktawa; thujrumampi, thujrumampiw chuymacht'apxitu. Salmo 23:4 qillqatanxa

Tatitun imantatapax jupar axsaririnakankiwa; Jupasti jupanakarux arust'äwip uñacht'ayani. Salmo 25:14 qillqatanxa

(Davidan Salmopa.) Tatituw nayan qhanaxaxa, qhispiyirixa; ¿khitirus axsarañajaxa? Tatituw jakäwijan ch'amapaxa; ¿Khitirus nayajj ajjsarä? Mä ejercitompi naya contra sayt'asipkchixa, chuymaxax janiw axsarkaniti, nuwasïwix naya contra sayt'askchixa, ukaruw atiniskä. Tatitur suyt'am, ch'amañcht'asim, jupasti chuymamar ch'amañchani, Tatitur suyt'am —sasa. Salmo 27:1,3,14 qillqata

¡Kunja jach'as suma kankañamaxa, jumar axsaririnakatak imt'ataxa; ¡Ukax jumar atinisipki ukanakatakiw jaqin wawanakap nayraqatan lurawaytaxa! Tatitur suyt'irinaka, jan axsart'apxam, jupasti chuymanakamar ch'amañcht'ani. Salmo 31:19,24 qillqata

Taqi akapachankirinakax Tatitur axsarapxpan, akapachan jakirinakax jupar axsarapxpan. Uñtapxam, Tatitun nayrapax jupar axsaririnakaruw uñch'ukiski, khitinakatix jupar khuyapt'ayasiñap suyt'apki ukanakaru. Salmo 33:8,18 qillqatanwa

Tatitun angelapaw jupar ajjsaririnakar muyunti, jupanakarojj qhespiyaraki. Tatitur ajjsarapjjam, jupan santonacapa, jupar ajjsaririnacajj janiw pist'quiti. Jutapxam wawanaka, nayar ist'apxita, nayaw Tatitur axsarañ yatichapxäma. Salmo 34:7,9,11 qillqata

Diosaw imantasiñasa, ch’amasa, jan walt’äwinakanjja wali jichhakamaw yanapt’istu. Uqhamasti, janiw ajjsarapkäti, aka oraqes t'unjatäkchisa, qullunakas lamar quta taypir apatäkchisa; Umapax wal warariskchi, ch'amakt'ayatäkchixa, qullunakax phust'asitapat khathatiskchisa. Selah kullaka. Salmo 46:1-3 qillqatanxa

Jan axsaramti kunapachatix maynix qamiriptatäni, kunapachatix utapan jach'a kankañapax jilxattaski; Kunapachatix jiwxani ukkhaxa, janiw kuns aptkaniti, jach'a kankañapasti janiw jupar arktkaniti. Salmo 49:16-17 qillqatanxa

Kuna pachatix axsaraskä, jumaruw atiniskäma. Diosaruw arupar jach'añchä, Diosaruw atinisiyäta; Janiw nayajj ajjsarkäti kuntï jañchijj nayatak luraspa ukjja. Diosaruw confiyasta, janiw ajjsarkäti kuntï jaqejj nayar lurkitu ukjja. Salmo 56:3-4,11 qillqatanaka

Jumaw jumar axsaririnakarux mä bandera churtaxa, chiqa kankañ layku uñacht'ayatäñapataki. Selah kullaka. Salmo 60:4 qillqatanxa

Diosay, mayisiñajan arup ist'am: uñisirir axsarañat jakañaj jark'aqam. Taqeniw ajjsarapjjani, Diosan luräwipsa yatiyapjjarakiniwa. Jupanakajj wali amuyumpiw luräwipat amuyt’apjjani. Salmo 64:1,9 qillqatanxa

Jutapxam, ist'apxam, taqi khitinakatix Diosar axsarapki, nayasti yatiyä kuntix jupax nayan almajatak lurki ukxa. Salmo 66:16 qillqatanxa

Diosaw bendicistani; Uraqpachan taqe cheqanakapaw jupar ajjsarapjjani. Salmo 67:7 qillqatanxa
Inti phajjsisa, wiñay wiñaykamaw ajjsarapjjätam. Salmo 72:5 qillqatanxa

Chiqpachansa qhispiyasiñapax jak'ankiwa jupar axsaririnaka; ukhamat jach'a kankañax jiwasan uraqisan jakañapataki. Salmo 85:9 qillqatanxa

Tatay, thakim yatichapxita; Chiqa kankañaman sarnaqä, sutimar ajjsarañatakejj chuymajar mayachthapim. Salmo 86:11 qillqatanxa

¿Khitis colerasiñaman ch'amap yatpacha? ajjsarañamarjamajja, ukhamarakiw colerasiñamajj utji" sasa. Salmo 90:11 qillqatanxa

Chiqpachansa, jamach'inakan sipitapat qhispiyapxätam, jan wali usunakatsa qhispiyapxätam. Jupaw p'iqinakapampi ch'uqt'ätam, ch'iwinakap manqharuw atinisirakïta, chiqpach jupan escudomampi, ch'iwipampi. Janiw arumanakax axsarkätati; janirakiw urunak t'ijtir flecha laykusa; Janirakiw ch'amakan sarnaqir usunakatsa; janirakiw chika uru tukjañatak t'unjañatakisa. Salmo 91:3-6 qillqatanxa

Tatitur yupaychapxam qullan kankañampi, taqi akapachankirinaka, jupa nayraqatan axsarapxam. Salmo 96:9 qillqatanxa

Ukhamaw yaqha markanakax Tatitun sutipxa axsarapxani, taqi reyinakax juman jach'a kankañamarux axsarapxarakiniwa. Salmo 102:15 qillqatanxa

Kunjämtix alaxpachax aka Uraqit sipan jach'äkixa, ukhamarakiw jupar axsaririnakarux khuyapt'ayasi. Kunjämtix mä awkix wawanakapat khuyapt'ayasi, ukhamarakiw Tatitux jupar axsaririnakat khuyapt'ayasi. Ukampis Tatitun khuyapayasiñapax wiñayat wiñaykamaw jupar axsaririnakatxa, aski kankañapasti wawanakan wawanakapataki. Salmo 103:11,13,17 qillqatanaka

Egipto markax jupanakar sarxasax wal kusisïna, jupanakarux axsarañaw utjäna. Salmo 105:38 qillqatanxa

Jupar axsaririnakaruw manq'a churi, arust'äwipat wiñayatakiw amtasi. Tatitur ajjsarañaw yatiñan qalltañapa, mandamientonakap phoqerinakajj suma amuyt'anïpjjewa. Salmo 111:5,10 qillqatanxa

Jupajj janiw jan wali yatiyäwinaksa ajjsarkaniti, chuymapasti suma sayt'atawa, Tatitur atinisitawa. Chuymapax ch'amanchatawa, janiw axsarkaniti, uñisirinakapar munañap uñjañkama. Salmo 112:7-8 qillqatanxa

Tatitur axsaririnakax Tatitur atinisipxam, jupaw jupanakan yanapiripawa, escudopasa. Tatitur axsaririnakarux jisk'a jach'a jach'a tukurinakaruw bendicini. Salmo 115:11,13 qillqatanaka

Jichhasti Tatitur axsaririnakax sapxpan, khuyapayasiñapax wiñayatakiw utjani. Tatitux nayan chikäskiwa; Janiw nayajj ajjsarkäti, ¿kunsa jaqejj nayatak luraspa? Salmo 118:4,6 qillqatanxa

Arunakamarux ch'amañcht'am uywatamaru, jupasti jumar axsarañar katuyasi. Nayar ajjsarir jisk'achasiñax jithiqtapxam, taripäwinakamax wali askiwa. Nayax taqi khitinakatix jumar axsarapktam ukanakampi, kamachinakamar phuqapki ukanakamp chikachastwa. Jumar axsaririnakax nayar uñjasax kusisipxani; Juman arunakamar suyt'atap layku. Khitinakatix jumar axsarapkätam ukanakax nayar kutt'apxpan, khitinakatix arsutanakam uñt'apki ukanakas — sasa. Nayan jañchijajj jumar ajjsarañat khathati; nayasti taripäwinakamarux axsararaktwa —sasa. Salmo 119:38,39,63,74,79.120 qillqatanaka

Leví chachan utapa, Tatitur jach'añchapxam, Tatitur axsaririnakax Tatitur jach'añchapxam. Salmo 135:20 qillqatanxa

Jupar ajjsaririnakan munañapjja phoqhaniwa, jupajj arnaqasitanakap ist'arakiniwa, ukatsti qhespiyarakiniwa. Salmo 145:19 qillqatanxa

Tatitux jupar axsaririnakampi, khuyapayasiñap suyt'irinakampix wal kusisi. Salmo 147:11 qillqatanxa

Ukampis khititix nayar ist'kitu ukax jan kuna llakiniw jakasini, jan walir axsarañat amukïniwa. Proverbios 1:33 qillqatanxa

Ucatsti Tatitur ajjsarañap amuyarakïta, Diosar uñt'añsa jikjjatäta" sasa. Proverbios 2:5 qillqatanxa

Janiw juma pachpan yatiñ kankañamäkiti, Tatitur axsaram, jan walit jithiqtam. Kunapachatix ikintkäta ukkhaxa, janiw axsarkätati, ikiskäta, ikiñamasti muxsapuniwa. Jan ajjsarapjjamti akatjamat ajjsarañarusa, janirak jan wali jaqenakan t'unjatäñapsa ajjsarapjjamti. Proverbios 3:7,24-25 qillqatanxa

Tatitur ajjsarañajj jan walinak uñisiñawa: jach’a jach’a tukuñanaka, jach’a jach’a tukuñanaka, jan wali thakinaka, q’añu chuymanïñsa uñisiñawa. Proverbios 8:13 qillqatanxa

Tatitur axsarañaw yatiñan qalltawipaxa, qullanar uñt'añax amuyt'añawa. Proverbios 9:10 qillqatanxa

Tatitur ajjsarañajj walja urunakaruw tukuyi, jan wali jaqenakan maranakapasti juk’akïniwa. Proverbios 10:27 qillqatanxa

Tatitur axsarañarux ch'aman atinisiñaw utji, wawanakapasti imantasipxani. Tatitur axsarañax mä jakañ phuch'uwa, jiwañan sipitanakat jithiqtañataki. Proverbios 14:26-27 qillqatanxa

Tatitur axsarañampix juk'akiw juk'amp askixa, jach'a yänakampi, t'aqhisiñat sipansa. Tatitur ajjsarañajj yatiñan yatichañawa; ukat jach’añchatäña nayraqatajj alt’at chuymanïñawa. Proverbios 15:16,33 qillqatanxa

Khuyapayasiñampi, chiqa kankañampiw ñanqha lurañax q'umachasi, Tatitur axsarañampiw jaqinakax jan walit jithiqtapxi. Proverbios 16:6 qillqatanxa

Tatitur ajjsarañajj jakañaruw puriyi, khititejj uka ajjsarañan utjki ukajja, taqe chuymaw utjani. janiw ñanqhampi juchañchatäkaniti. Proverbios 19:23 qillqatanxa

Alt'at chuymampi, Tatitur axsarañampiw qamir kankañampi, jach'añchäwimpi, jakañampiw utji. Proverbios 22:4 qillqatanxa

Chuymamax jan juchararanakat envidiasimti, jan ukasti urunakpachaw Tatitur axsarañama. Proverbios 23:17 qillqatanxa

Wawaxay, Tatituru, reyirus axsaram, jan mayjt'ayañatak churat jaqinakampix jan ch'axwamti: Proverbios 24:21

Jan wali jaqinakax jan khitis arknaqki ukhakiw jaltxapxi, ukampis aski jaqinakax mä león ukham jan axsart'irïpxiwa. Proverbios 28:1 qillqatanxa

Jaqiru axsarañax mä sipitaruw puriyi, ukampis khititix Tatitur atiniski ukax jan kuna jan walt'äwin uñjasiniwa. Proverbios 29:25 qillqatanxa

Utapatakix janiw chhijchhix axsarkiti, utapankirinakax wila isimp isthapt'ataw jikxatasipxi. Proverbios 31:21 qillqatanxa

Nayajj yattwa, cuntejj Diosajj lurkani ukajj wiñayatakiw utjani, janiw kunas jupar uchatäkaspati, janirakiw kunas apsutäkaspati. Eclesiastés 3:14 qillqatanxa

Walja samkanakansa, walja arunakasa, kunayman inamayakiw utji, ukampis Diosar axsaram. Eclesiastés 5:7 qillqatanxa

¿Khitis yatiñan jaqjamaxa? ¿Khitirak mä arun kun sañs muni uk yati? jaqin yatiñapax ajanuparux qhant'ayi, jan axsart'as ajanupas mayjt'ayatäniwa. Jucharar jaqix patak kuti jan walinak lurkchi, urunakas jayarst'askchixa, nayax yattwa Diosar axsaririnakatakix walikïskaniwa, jupar nayraqatan axsaririnakataki: Eclesiastés 8:1,12

Taqpach amtäwin tukuyäwip ist'apxañäni: Diosar axsarapxam, kamachinakap phuqhapxam, ukax jaqin taqpach lurañapawa. Eclesiastés 12:13 qillqatanxa

Profetanaka

Tatitur axsarasa, jach'a kankañap layku, qalar mantam, laq'aruw imantasim. Ukatsti Tatitur axsarasa, jach'a kankañap layku, qarqa p'iyanakaru, uraqin p'iyanakaparuw sarapxani, kunapachatix jupax sartani, uraq khathatiyañataki. Tatitur axsarañampi, jach'a kankañap layku, qarqa ch'iwiru, ch'ullqhi qalanak pataru sarañataki, kunapachatix jupax sartani, uraq khathatiyañataki. Isaías 2:10,19,21 qillqatanaka

Mayacht'asipxam, ukax inamayaruw tukuni; aru arsupxam, janiw sayt'kaniti, Diosax jiwasampïskiwa. Tatitux wali ch'aman amparapampiw ukham parlitu, ukatsti janiw aka markan thakipan sarnaqañax wakiskiti sasaw ewjjt'itu: “Jan sapxamti: “Mä mayachasiñawa, taqi khitinakarutix aka markax sapkani ukanakaru: “Mä mayachasiñawa” sasa. janirakiw ajjsarapjjamti, janirak ajjsarapjjamti. Taqi ch'amani Tatiturux qullanäpxam; Jupajj jumanakan ajjsarapjjpan, ajjsarapjjam” sasa. Isaías 8:10-13 liyt’añataki

Ukatpï taqi ch'amani Tatitux akham siwa: Sionan jakasiri markaxa, jan axsarapxamti asirio jaqiru, jupasti mä thujrumpiw jawq'japxätam, thujrupampisti jumar nuwjarakïtam, Egipto markan sarnaqataparjama. Mä juk'a pachatakiw colerasiñax tukusxani, nayan colerasiñax t'unjatäxaniwa. Isaías 10:24-25 liyt’añataki

Tatitun ajayupaw jupar mantani, yatiñ kankañ ajayu, amuyt'añ ajayu, amtaña, ch'ama ajayu, yatiñan ajayupa, Tatitur axsarañ ajayu. Tatitur axsarañampiw jank'ak amuyt'ayani, janirakiw nayranakapan uñjataparjamax taripkaniti, janirakiw jinchup ist'ataparjamax juchañchkaniti: Isaías 11:2-3

Uñtapxam, Diosax nayan qhispiyirixawa; Nayajj confiyarakïwa, janiw ajjsarkäti, Tatitu Tatituw ch'amajjajja, q'ochujjaraqui; jupasti nayan qhispiyirijaruw tukuraki. Isaías 12:2 qillqatanxa

Tatay, jumaw nayan Diosaxätaxa; Nayaw jach'ar aptapxäma, sutim jach'añchapxäma; Muspharkañanak lurtaxa; nayra amtäwinakamax chiqa chuymanïña, chiqa kankañawa. Jumaw mä markar mä montón lurtaxa; mä arxatat markan mä t’unjäwi: jan uñt’at jaqinakan palaciopax jan markakïñapataki; janipuniw luratäkaniti. Ukatpï ch'aman markax jach'añchapxätam, axsarkañ markanakan markapax ajjsarapxätamwa. Isaías 25:1-3 qillqatanxa

Ucampis kunapachatix wawanakapar uñjani, amparanakajan luratanakap taypinxa, sutixar jach'añchapxani, Jacobun Qullan Diosarus jach'añchapxani, Israelan Diosaparuw axsarapxani. Isaías 29:23 qillqatanxa

Tatitux akham situwa: “Kunjämtix leonampi, leonampix walja awatirinakax jupar nuwjañatak jawsatäpki ukhama, jupax janiw jupanakan arupat ajjsarkaniti, janirakiw jisk'achaskaniti, ukhamarakiw taqi ch'amani Tatitux Sión qullutaki, qullu patat nuwasiñatak saraqani. Isaías 31:4 qillqatanxa

Yatiñ kankañampi, yatiñampix pachaman suma sayt'atäniwa, qhispiyasiñ ch'amarakiwa, Tatitur axsarañax jupan yänakapawa. Isaías 33:6 qillqatanxa

Ajjsarir chuymaninakarux sapxam: ‘Ch'amanïpxam, jan axsarapxamti. jupaw jutasin qhespiyapjjätam. Isaías 35:4 qillqatanxa

Isaías reyejj jupanacarojj sänwa: —Jumanacajj uywirimarojj sapjjätawa: ‘Tatitojj siwa: ‘Jan ajjsarapjjamti kuna arunaktï Asiria reyin yanapirinakapajj nayar jan wali arunakampi parlapkitu ukanakjja. Uñtapxam, nayasti mä phust'äwi apayanipxäma, jupasti mä aru ist'asinxa, uraqiparu kutt'xani. ucatsti nayajj jupan orakeparuw espadampi jiwarayäjja” sasa. Isaías 37:6-7 qillqatanxa

Sión, suma yatiyäwinak apaniri, jach'a qulluru makhatam; Jerusalén, suma yatiyäwinak apanipki uka, ch'amampiw arumax jach'at arsüna; jach'ar aptapxam, jan axsarapxamti; Judá markankir markanakar sapxam: ‘¡Uñtapxam Diosama! Isaías 40:9 qillqatanxa

Sapa mayniw jaqi masipar yanapt'apxirïna; sapa mayniw jilapar sapxäna: —Jan axsart'am —sasa. Jan axsaramti; Nayasti jumampïsktwa, jan axsaramti; Naya Diosamajja, ch'amañcht'äma; jïsa, nayajj jumar yanapt’äma; jïsa, nayajj cheka kankañajjan kupi amparapampiw sayt’ayäma. Naya Tatitu Diosamasti kupi amparamat katxarurakïma: ‘Jan axsaramti. Nayaw jumar yanapt'äma. Jan axsarapxamti, Jacobun laq'unaka, Israel markankirinaka; Nayaw yanapt'äma, sasaw Tatitux saraki, qhispiyirimaru, Israelan Qullan Diosapa. Isaías 41:6,10,13-14 qillqatanxa

Ucampis jichhajj Tatituw jumar lurir Jacob, jumar lurir Israel, siwa: ‘Jan ajjsaramti, nayajj jumarojj qhespiyapjjsma, sutimjjaruw jawsapjjsma. jumax nayanktawa. Jan axsaramti, nayasti jumampïsktwa, nayaw wawanakamarux inti jalsu tuqit apanipäma, inti jalant tuqitsti apthapipxäma. Isaías 43:1,5 qillqatanxa

Ukhamaw Tatitux jumar luririïtam, purakatpach lurkätamxa, jupaw yanapt'ätamxa; Jacob, uywataxa, jan axsaramti; Juma Jesurun, nayan ajllitaxa. Jan axsarapxamti, janirak axsarapxamti, ¿janit nayax uka pachatpach yatiyapxsma?

jumanakax nayan qhanañchirinakajäpxtawa. ¿Nayat sipansa mä Diosajj utjpachati? jïsa, janiw Diosajj utjquiti; Nayajj janiw maynirus yatkti. Isaías 44:2,8 qillqatanxa

Nayar ist'apxita, chiqa kankañ uñt'irinaka, chuymanakajan kamachix utjki uka marka; Jaqenakan jisk'achatäñapsa jan axsarapxamti, janirakiw jupanakan jisk'achawinakapsa axsarapxamti. Laq'ux mä isimp uñtataw manq'antani, laq'ux lip'ichit uñtataw manq'antani, ukampis nayan aski kankañax wiñayatakiw utjani, qhispiyasiñax wiñayatakiw utjani. Isaías 51:7-8 qillqatanxa

Naya, jumar chuymacht'irïta, khitïtasa, jiwañar ajjsarañasataki, ukhamarak jaqen yoqaparus ajjsarañamataki. Isaías 51:12 qillqatanxa

Jan axsarapxamti; Janiw phinq'askätati, janirakiw p'inqachaskätati; Janiw p'inqachatäkätati, waynäkasin p'inqachasitamat armasxätawa, janiw mayampsa viuda kankasin jisk'achatätapat amtasxätati. Chiqa kankañan ch'amanchatätawa, t'aqhisiyañat jayarst'atätawa; Janiw axsarkätati; janiw jumar jak'achaskaniti —sasa. Isaías 54:4,14 qillqatanxa

¿Khitirus axsararakta, jan ukax axsararakta, k'arisitamata, janirak nayat amtasisa, janirak chuymamar uchañsa? ¿Janit nayajj nayratpach amukt'kayätti, jumasti nayar jan ajjsarasktasti? Isaías 57:11 qillqatanxa

Ukhamaw inti jalant tuqit Tatitun sutipar axsarapxani, Inti jalsutpachasti jach'a kankañap axsarapxarakini. Kunapachatix uñisirinakax uma jalsur uñtat mantanipkani ukkhaxa, Tatitun Ajayupaw mä benderar jupar sayt'ayani. Isaías 59:19 qillqatanxa

Jupanakan ajanunakapar jan axsaramti, nayasti jumampïsktwa jumar qhispiyañataki, sasaw Tatitux saraki. Jeremías 1:8 qillqatanxa

Jupanakax palmera quqar uñtataw chiqapar sarnaqapxi, ukampis janiw arsupkiti: apasiñaw wakisi, kunatix janiw sarapkaspati. Jan jupanakar ajjsarapjjamti; Jupanakajj janiw jan walinak lurapkaspati, janirakiw aski lurañas jupanakan utjkaspati. Jach'a markanakan Reyi, ¿khitirak jumar jan ajjsarkaspänsti? Jumaruw wakt'i, taqi markan yatiñan jaqinak taypinsa, taqi reinonakapansa, janiw khitis jumar uñtasitax utjkiti. Jeremías 10:5,7 qillqatanxa

Nayasti uywa awatirinak utt'ayarakï, jupanakasti janiw juk'amp axsarapkaniti, janirakiw axsarapkaniti, janirakiw pist'apkaniti" sasa. Jeremías 23:4 qillqatanxa

Ukatpï jan axsaramti, Jacob luqtirixa, siwa! Israel, jan axsaramti, nayasti jaya chiqat qhispiyäma, wawanakamarus katuntat uraqit qhispiyapxäma. Jacobux kutt'anxaniwa, samarañan jikxatasi, amukt'ani, janirakiw khitis juparux axsaraykaniti" sasa. Jeremías 30:10 qillqatanxa

Mä chuyma, mä thak churä, wiñayatak nayar axsarapxañapataki, jupanakan askipataki, jupanakan qhipa wawanakapan askipataki. ucampis nayajj ajjsarañajj chuymanakaparuw ucharakï, nayat jan jitheqtapjjañapataqui. Jeremías 32:39-40 qillqatanxa

Uca urun nayajj jumarojj qhespiyäma, Tatitojj siwa, janiw khitinakarutï ajjsarkta ukanakan amparapar katuyatäkätati. Jeremías 39:17 qillqatanxa

Babiloniankir reyirux jan axsarapxamti, khitirutix jumanakax axsarapkta ukaru. jan axsarapxamti, Tatitux siwa, nayasti jumanakampïsktwa jumanakar qhispiyañataki, amparapat qhispiyañataki —sasa. Jeremías 42:11 qillqatanxa

Ukampis jan axsaramti, Jacob luqtirixa, Israel marka, jan axsaramti, nayaw jaya chiqat qhispiyäma, wawanakamarus katuntat uraqit qhispiyapxäma. Jacobux kutt'anxaniwa, samarañampi, samarañampi, janiw khitis juparux axsaraykaniti" sasa. Jacob uywataxa, jan axsaramti, Tatitux siwa, nayasti jumampïsktwa; Nayasti kawkirutix irpkäma uka markanakaruw tukjä. ukampis janiw taqpach jan mutuyata jaytkämati" sasa. Jeremías 46:27-28 qillqatanxa

Jaqin wawa, jan jupanakarux axsaramti, janirakiw jupanakan arsutanakaparus axsaramti, ch'aphinakas jumamp chikäkchisa, alacrán taypin jakaskstasa. Ezequiel 2:6 qillqatanxa

Nayajj pedernal qalat sipan juk’amp ch’ama ch’amani mä ch’iwiruw tukuyta, janiw jupanakar ajjsarañamäkiti, janirakiw uñnaqanakapat llakisimti, kutkatasir utakïpkchisa. Ezequiel 3:9 qillqatanxa

Tatit Tatitux akham siwa: Nayasti idolonakarus tukjarakïwa, Nof markatsti idolonakapsa tukjarakïwa; Egipto uraqinsti janiw mayamp mä jilïr irpirix utjxaniti, Egipto uraqirusti axsarañaw utjani. Ezequiel 30:13 qillqatanxa

Jupanakasti janiw mayampsa yaqha markankirinakan manq'antatäpkaniti, janirakiw aka uraqinkir animalanakas jupanakar manq'antxaniti. ukampis jan kuna llakiniw jakasipxani, janiw khitis jupanakar axsaraykaniti” sasa. Ezequiel 34:28 qillqatanxa

Uka qhipatsti, jupanakax p'inqachawinakapsa, taqi juchanakapsa nayar jan walt'ayapxitu, uraqipan jan kuna jan walt'äwin jakasipkäna, ukampis janiw khitis jupanakar axsaraykänti. Ezequiel 39:26 qillqatanxa

Nayajj mä aru churtwa: reinojjan taqe apnaqäwipanjja, jaqenakajj Danielan Dios nayraqatan khathatt’asipjje, ajjsarapjjaraki, jupaw jakkir Diosajja, wiñayatakiw sayt’atäski, reinopasti jan tukjatäkaniti, apnaqäwipasa tukuykamaw utjani” sasa. Daniel 6:26 qillqatanxa

Ukatsti sarakituwa: —Daniel, jan axsaramti, nayrïr urutpach amuyt'añatakisa, Diosman nayraqatapan mutuyañatakisa, arunakamax ist'asiwayiwa, nayasti arunakama laykuw jutta —sasa. Ukat sarakïnwa: —Wali munat jaqi, jan axsaramti, sumankañax jumatakix utjpan, ch'amanïm, ch'amanïm —sasa. Jupasti nayamp parlt'atatsti, nayasti ch'amañcht'atatwa, saraktwa: Tatitux parlpan; Jumaw ch'amañcht'ista —sasa. Daniel 10:12,19 qillqatanxa

Uka qhipatsti israelitanakax kutt'anipxani, Tatitu Diosaparuw thaqhapxani, David reyiparus thaqhapxani. Qhipa urunakansti Tatituru, suma kankañaparusa axsarapxarakiniwa. Oseas 3:5 qillqatanxa

Uraqi, jan axsaramti; kusisipxam, kusisipxam, Tatitux jach'a luräwinak lurani. Pampa uywanaka, jan axsarapxamti, wasaran pastunakax phust'iwa, quqax achuniwa, higo quqampi, uva quqampix ch'am achuraki. Joel 2:21-22 qillqatanxa

Ukatsti jupanakarux sänwa: —Nayax hebreo jaqïtwa; Nayasti Tatituruw axsararakta, alaxpachan Diosaparu, jupaw quta, waña uraqi luraraki. Jonás 1:9 qillqatanxa

Ucampis sapa mayniw uva yapup manqhan qunt'asipxani, higo quqap taypinsa; janiw khitis jupanakarux axsaraykaniti, taqi ch'aman Tatitun lakapaw uk arsu. Miqueas 4:4 liyt’añataki

Jupanakasti mä katarir uñtataw laq'a ch'allt'asipxani, p'iyanakapat mistxapxani, mä laq'unakjama, Tatitu Diosasarux axsarapxarakiniwa, juma laykusti axsarapxarakiniwa. Miqueas 7:17 qillqatanxa

Tatay, nayajj arunakamajj ist'twa, ajjsararaktwa: Tatay, luräwimar jaktaytamjja, maranak taypinjja, walja maranak yatiyam; colerasiñampi khuyapayasiñat amtasipxam. Habac 3:2 liyt’añataki

Israelan qhipharkir jaqinakax janiw ñanqha lurapxkaniti, janirakiw k'arinaksa parlapkaniti; janirakiw lakapan sallqjiri laxrapas utjkaniti, jupanakax manq'asipxani, ikipxarakini, janirakiw khitis jupanakar axsaraykaniti” sasa. Uka urux Jerusalén markarux sapxaniwa: ‘Jan axsaramti, Sión markarusti: ‘Amparanakamax jan llakt'asipxamti’ sasa. Sofonías 3:13,16 qillqatanxa

Ucatsti Sealtiel chachan Zorobabel yokapa, Josedec chachan Josué yokapa, jilïr sacerdoten Josué yokapasa, take marcat qhipharquirinacampejja, Tatit Diosapan aruparu, Ageo profetan arunacap ist'apjjäna, cunjämtejj Tatitu Diosapajj jupar khitancänjja, ucat marcajj Tatitu nayraqatanjja ajjsarapjjänwa. Ageo 1:12 qillqatanxa

Kunjämtix Egipto markat mistxapxäta uka arunaktix jumanakamp arust'apkta ukhamarjamaw ajayuxax jumanak taypin qhiparaski, jan axsarapxamti. Ageo 2:5 qillqatanxa

Judá, Israel markankiri, yaqha markanaka taypin mä maldicionäpkäyätam ukhama. uqhamarakiw nayajj qhespiyapjjäma, jumanacajj mä bendicäpjjätawa, jan ajjsarapjjamti, jan ucasti amparanacajj ch'amanïpan” sasa. Ukhamaw aka urunakanx Jerusalén markarusa, Judá markan utaparus askinak lurañ amtawayta, jan axsarapxamti. Zacarías 8:13,15 qillqatanxa

Mä yuqall wawax awkiparuw jach'añchi, mä uywatasti uywiriparuw jach'añcharaki, nayatix awkikïristxa, ¿kawkirak jach'añchañaxasti? Nayatix uywirikïristxa, ¿kawkirak axsarañaxasti? Taqi ch'aman Tatituw jumanakarux sapxsma, sacerdotenaka, sutixar jisk'achapktam —sasa. Jumanakasti sapxaraktawa: "¿Kunatsa sutim jisk'achapxtasti? Malaquías 1:6 liyt'añataki

Nayan arust'äwijasti jupampiw jakañampi, sumankañampi; ucat nayajj jupar churta, cunjämtejj jupajj nayar ajjsarquitu uqham ajjsarayascän ucanacajja, sutijja nayrajj ajjsarayascänwa. Malaquías 2:5 liyt'añataki

Ucampis jumanacataquiw nayan sutijar ajjsarir intejj ch'iwipan k'umaraquiw mistuni; Jumanakasti mistxapxätawa, uqhamarac vaca qallunakjamaw jilsupxäta —sasa. Malaquías 4:2 liyt'añataki

Evangelionaka

Ukanak lup'iskipansti, Tatitun angelapaw samkan uñstäna, akham sasa: —Jose, Davidan yoqapa, jan axsaramti Maria warmimar casarasiñxa, kunatix usurïki ukax Qullan Ajayun juti —sasa. Mateo 1:20 qillqatanxa

Jesusasti jupanacarojj sänwa: —Jumanaka, juk'a iyawsäwinaca, ¿kunatsa ajjsarapjjta? Ukatsti sartasinx thayanakaru, qutaruw tuqinuqäna; ukatsti mä jach'a samarañaw utjäna. Mateo 8:26 qillqatanxa

Ukhamajj jan jupanakar ajjsarapjjamti, janiw kunas imt'atäkaspati, janirakiw qhanstayatäkaniti. ukat imantat, ukax janiw uñt'atäkaniti. Janchir jiwayirinakarux jan axsarapxamti, ukampis janiw alma jiwayañjamäpkiti, jan ukasti khititix almarus janchirus infiernon t'unjañ yati uk axsarapxam. Ukhamasti jan axsarapxamti, walja gorrión ukanakat sipan juk'amp valoranipxtawa. Mateo 10:26,28,31 qillqata

Pusïr jayp'u tuqirusti Jesusax quta thiyan sarnaqasaw jupanakan ukar saräna. Discipulonakapajj qota patjjan sarnaqaskir uñjasajja, wal llakt'asipjjäna, sapjjäna: "Ajayäskapuniwa" sasa. ukatsti axsarañat arnaqasipxäna. Ukampis Jesusax ukspachaw jupanakar säna: —Amuyasipxam; ukax nayawa; jan axsaramti. Mateo 14:25-27 qillqatanxa

Parlkasasti, mä k'ajkir qinayaw jupanakar ch'amakt'ayäna, uka qinay taypit mä aruw ist'asïna: "Akax munat Yuqaxawa, jupat wal kusisiyäta; Jupar ist'apxam —sasa. Uk ist'asinsti, discipulonacajj ajanup alt'asisaw wal ajjsarayasipjjäna. Jesusasti jak'achasisin jupanakar llamkt'asin säna: —Sartapxam, jan axsarapxamti —sasa. Mateo 17:5-7 qillqatanxa

Angelasti warminakarux sänwa: —Jan axsarapxamti, ch'akkatat Jesusar thaqhapxatax yattwa —sasa. Ukatsti jank'akiw sepulturat sarxapxäna, axsarañampi, wali kusisiñampi. discipulonakapar yatiyañatakiw t'ijtäna. Ukat Jesusax jupanakar säna: —Jan axsarapxamti, jilanakajar yatiyapxam, Galilear sarapxam, ukan uñjapxitani —sasa. Mateo 28:5,8,10 qillqatanxa

Jesusasti jupanacarojj sänwa: —¿Kunatarak ukham ajjsarapjjtasti? ¿Kunjämarak jumanakan jan iyawsäwinïpktasti? Marcos 4:40 qillqatanxa

Jupajj parlaskäna ukhajja, sinagogan p'eqt'iripan utapat yaqhepajj akham sapjjänwa: "Phuchamajj jiwatäjjewa, ¿kunatsa Yatichirirojj juk'amp jan walt'ayaskta?" Jesusax uka arunak ist'asax sinagogan p'iqinchiriparuw säna: —Jan axsaramti, iyawsañakiw wakisi —sasa. Marcos 5:35-36 qillqatanxa

Taqeniw jupar uñjasajj llakisipjjäna. Ukspachaw jupanakamp parläna, ukatsti sänwa: —Amuyasipxam, nayakïtwa. jan axsaramti. Marcos 6:50 qillqatanxa

Arimatea markankir Joseyasti, mä jach'a ewjjt'irïnwa, jupasti Diosan Reinop suyt'arakïna, jupasti jan ajjsart'asaw Pilaton ukar mantäna, ukatsti Jesusan janchipat wal munasïna. Marcos 15:43 qillqatanxa

Angelasti juparux sänwa: — Zacarías, jan axsaramti, mayisitamax ist'atawa. Elisabet warmimasti mä yuqall wawaw yuripxätam, ukatsti Juan sutimpiw sutichapxäta" sasa. Angelasti juparux sänwa: —María, jan axsaramti, Diosan khuyapayasiñap katuqtaxa —sasa. Lucas 1:13,30 qillqatanxa

Angelasti jupanacarojj sänwa: —Jan ajjsarapjjamti, nayajj wali kusisit suma yatiyäwi apanipjjsma, uqhamarac taqe jakenacaw utjani —sasa. Lucas 2:10 qillqatanxa

Ukhamarak Santiagompi, Juanampi, Zebedeon wawanakapa, Simonampi chikachasipkäna. Jesusasti Simonarux sänwa: —Jan axsaramti; Jichhat uksarux jaqinak katjarakïta" sasa. Taqeniw muspharapjjäna, Diosarus jach'añchapjjäna, ajjsarañampiw sapjjäna: "Jichhürojj muspharkañanak uñjapjjta" sasa. Lucas 5:10,26 qillqatanxa

Ukatsti taqiniw axsarapxäna, Diosar jach'añchapxäna: —Jach'a profetaw jiwasanak taypin sartani. ukatsti: "Diosax markapar visitt'i" sasa. Lucas 7:16 qillqatanxa

Ukatsti jupanakarux sänwa: —¿Kawkinkirak iyawsäwimasti? Jupanakasti ajjsarasaw maynit maynikam sapjjäna: "¿Kunjamäpachas aka jaqejja?" Jupaw thayanakarusa, umarusa kamachi, jupanakasti jupar ist'apxiwa. Lucas 8:25 qillqatanxa

Uk ist'asinsti, Jesusax juparux sänwa: —Jan axsaramti, iyawsam, uka warmix k'umaräniwa —sasa. Lucas 8:50 qillqatanxa

Ukat nayasti sapxsma, amigonakaja: Janchi jiwayirinakaru, jan juk'ampi lurañanak utjirinakaru jan axsarapxamti —sasa. Ukampis khitirutix axsarapxäta uk nayratpach yatiyapxäma: khititix jiwayañ tukuyatat infiernor jaquntañ ch'amanïki ukar axsarapxam. jïsa, nayajj sapjjsmawa: Jupar ajjsarapjjam. Ukampis p'iqiman ñik'utanakapas taqiniw jakthapita. Ukhamasti jan axsarapxamti, jumanakax walja gorrión ukanakat sipan juk'amp valoranipxtawa. Jan axsarapxamti, jisk'a tama tama; Awkimajj jumanakar reino churañajj wal munta" sasa. Lucas 12:4-5,7,32 qillqatanxa

Ukatsti niya pä tunka, kimsa tunka kilometronak remar sarasinxa, Jesusarux quta thiyan sarnaqaskir uñjapxäna, ukatsti barcor jak'achasisin uñjapxäna. Ucampis Jesusasti jupanacarojj sänwa: —Nayätwa. jan axsaramti. Juan 6:19-20 qillqatanxa

Ukampis jan axsarasaw parli, janiw kuns sapkiti. ¿Chiqapunit apnaqirinakax yatipxaspa aka Cristoxa? Juan 7:26 qillqatanxa

Sionan phuchapa, jan axsaramti, uñjam, Reyimax mä asno qallun qunt'ataw jutaski. Juan 12:15 qillqatanxa

Nayasti sumankañaw jumanakar jaytanukupxsma, nayasti sumankañaj churapxsma, janiw kunjämtix akapachan churki ukhamarjam churapxsma. Chuymamax jan llakisimti, janirak axsarapxamti. Juan 14:27 qillqatanxa

Hechos ukanaka

Ucatsti apostolonacajj walja muspharkañanak lurapjjänwa. Hechos 2:43 qillqatanxa

Pedrompi Juanampin jan ajjsarirïpjjatap uñjasasti, jan yatiñani, jan yatiñan jaqenakäpjjatap amuyapjjäna ukhajja, wal muspharapjjäna. Jupanakasti Jesusamp chikäpxatap yatipxarakïnwa. Jichhasti Tatay, uñjam ajjsarayatanakapa, ucat servirinacamarojj jan ajjsart'asa arunacam arsupjjañapataqui, Diosar mayisipcän ucapachasti, kawkhantï tantachasipcän uca chequejj khathatiwayjjänwa. taqiniw Qullan Ajayumpi phuqantatäpxäna, jan axsarasaw Diosan arup arsupxäna. Hechos 4:13,29,31 qillqatanaka

Uka arunak ist'asinsti, Ananiasax qunqurt'asisaw ajayup jaytxäna, taqi ukanak ist'irinakasti wal axsarapxäna. Taqi iglesiankirinakasa, taqi uka arunak ist'irinakarus wal axsarapxäna. Hechos 5:5,11 qillqatanxa

Ucampis Bernabejj apostolonacaruw irpapjjäna, ucat jupanacarojj yatiyäna cunjämtejj Tatitur thakin uñjäna, jupamp parlatapa, Damasco marcan Jesusan sutipjjaru jan ajjsart'as yatiyäna. Jupasti jan axsarasaw Tatit Jesusan sutipxarux parläna, griego jaqinakampiw ch'axwäna, ukampis jupanakax jiwayañ munapxäna. Ukapachaw iglesianakax taqpach Judea, Galilea, Samaria uraqin samarañ tukuyapxäna. Tatitur axsarañampi, Qullan Ajayun chuymacht'äwipampi sarnaqasax walpun jilxattapxäna. Hechos 9:27,29,31 qillqatanaka

Ukat Pablox sayt'asisin amparapampiw säna: —Israel markankirinaka, Diosar axsart'irinaka, ist'apxam —sasa. Ukatsti Pablompi Bernabeampix jan axsart'asaw sapxäna: —Diosan arupax nayraqat jumanakar yatiyañaw

wakisïna, ukampis jumanakat apanukupxtaxa, wiñay jakañ katuqañatakix janis askïkaspa ukham amuyasipxtaxa, jan judiöpkis ukaruw kutt'apxta —sasa. Hechos 13:16,46 qillqatanxa

Walja pachaw Tatitun jan axsaras parlapxäna, jupasti Diosan khuyapayasiñapan arupat qhanañchäna, ukatsti muspharkañanak lurarakïna. Hechos 14:3 liyt'añataki

Ukatsti Tatitux arum paqar mä unañchäwi tuqiw Pablor säna: —Jan axsaramti, jan ukasti parlam, jan amukt'amti, nayasti jumampïsktwa, janiw khitis jumar jan walt'ayañatakïkaniti, aka markan walja jaqinakaw utjitu —sasa. Hechos 18:9-10 qillqatanxa

Ukatsti jan axsarasaw sinagogan parlañ qalltäna, Aquilampi Priscilampix jupanakarux ist'asaw jupar irpapxäna, ukatsti Diosan thakip juk'amp sum qhanañchapxäna. Hechos 18:26 qillqatanxa

Ukatsti sinagogaruw mantäna, ukatsti kimsa phaxsiw jan axsaras parläna, Diosan qhapaq markapat ch'axwasa, amuyt'ayasa. Ukxa Éfeso markan jakir taqi judionaka, griegonakas yatipxarakïnwa. Taqiniruw axsarayäna, Tatit Jesusan sutipax jach'añchatäxänwa. Hechos 19:8,17 qillqatanxa

Ukat sapxänwa: "Pablo, jan axsaramti; Cesaran nayraqatapar irpapxañamawa, Diosax jumamp chik saririnakaruw churi. Hechos 27:24 qillqatanxa

Jilatanakax nanakat ist'asinsti, Apio markakama, kimsa tabernakamaw jikisir jutapxitu. Hechos 28:15 qillqatanxa

Cartanaka

Ucampis Isaiasajj jan ajjsarasaw säna: "Jan thaqquirinacaw nayarojj jicjjatapjjetu" sasa. Khitinakatix nayar jan mayipkitu ukanakaruw uñt'ayasta. Romanos 10:20 qillqatanxa

Waliki; Jan iyawsapxatap laykux t'unjatäpxänwa, jumax iyawsäwimpiw sayt'atätaxa. Janiw jach'a jach'a tukuñamäkiti, jan ukasti axsarañamawa: Romanos 11:20

Apnaqirinakax janiw aski luräwinakatakix axsarañäpkiti, jan ukasti jan wali luräwinakatakix axsarañjamawa. Ukhamajj ¿janit ch'amapar ajjsarañ munkasma? kunatix askïki uk luram, ukatsti uka pachparakiw jach'añchäta, jupasti Diosan suma luqtiripawa. Ukampis jumatix jan walinak lurasmaxa, axsaram; Jupajj janiw ina ch'usat espada apt'kiti, Diosan luqtiripawa, jan wali luririrojj colerasiñap apt'asiñapataki. Ukhamajj taqe kuntï jupanakar qollqe churapki ukanakarojj impuesto churapjjam. costumbre khitirus costumbre; axsaraña khitirus axsaraña; jach'añchaña khitirus jach'añchaña. Romanos 13:3-4,7 qillqatanxa

Ukampis jilatanaka, juk'amp jan axsarasaw jumanakar mä juk'a qillqt'apxsma, jumanakar amtañataki, Diosan khuyapayasiñap churkitu uka layku, Romanos 15:15

Jichhasti Timoteox jutanixa, jan axsaras jumanakampïñapataki, jupasti Tatitun luräwip luri, nayampjama. 1 Corintios 16:10 liyt'añataki

Ukhamasti, munat jilatanaka, uka arsutanak katuqasasti, jañchinsa, ajayunsa q'añu luräwinakat q'umachasiñäni, Diosar axsarasa qullanäñasataki. Jach'apuniw jumanakar jan ajjsarir parlañajja, jach'a jach'a tukuñajja, chuymacht'atätwa, taqe t'aqhesiñanakasansa wal kusisita. 2 Corintios 7:1,4 qillqatanxa

Jichhasti naya Pablo pachpaw Criston llamp'u chuymanïtapata, llamp'u chuymanïtapat achikt'asipxsma, jumanak taypin jan ch'amanïktwa, ukampis jan ukankasinxa, jan axsart'asaw jumanakar achikt'apxsma, ukampis nayax achikt'apxsmawa, jan axsart'añajataki, ukampis yaqhipanakarux jan axsart'iriñ munapxsma, jupanakax jañchin munañaparjam sarnaqapksnas ukham amuyapxistu. 2 Corintios 10:1-2 liyt'añataki

Nayajj jisk'achatäkaspas ukhamwa arsta, jan ch'amanïksnas ukhama. Ukampis khitis jan axsart'irïki ukaxa, nayax jan axsart'irïtwa. 2 Corintios 11:21 liyt'añataki

Jupar iyawsäwi laykux jan axsart'asaw puriraktanxa. Efesios 3:12 qillqatanxa

Maynit maynikam ist'asipxam, Diosar axsarasa. Efesios 5:21 qillqatanxa

Yanapirinaka, khitinakatix jumanakan apnaqapki ukanakarux ist'apxam, ajjsarañampi, khathatt'asis, sapa chuymampi, Cristor uñtasita. Efesios 6:5 qillqatanxa

Nayatakix arunak churapxita, ukhamat jan axsaras lakax jist'arañajataki, suma yatiyäwin imantat yatiyäwip yatiyañataki, ukat nayax katuntat mä embajadorätwa. Efesios 6:19-20 qillqatanxa

Walja jilatanakaw Tatitun llawintat nayan atipjasin juk'amp jan axsart'as arunak arsuñatakix ch'amachasipxi. Filipenses 1:14 qillqatanxa

Nayajj taqe chuyma suyt'askta, suyt'askta ukarjamajja, janiw kunatsa phenq'asköti, jan ukasti, jan ajjsart'asaw Cristojj cuerpojan jach'añchatäni, jakañampi jan ukajj jiwañampisa. Filipenses 1:20 qillqatanxa

Uqhämasti munat jilatanaka, kunjämtix nayratpach ist'apkta ukhama, janiw nayan nayraqatajank ist'apktati, jan ukasti jichhax juk'amp jan nayan jan utjataxan ist'apxam, juma pachpaw qhispiyasiñamarux axsarañampi, khathatt'asis irnaqapxam. Filipenses 2:12 qillqatanxa

Khitinakatix diáconot sum irnaqapki ukanakax jupanakatakix mä suma luräwi alasipxi, Cristo Jesusar iyawsañanxa, jan axsart'asaw sarnaqapxi. 1 Timoteo 3:13 liyt'añataki

Diosax janiw axsarañ ajayu churkistuti; jan ukasti ch'amampi, munasiñampi, suma amuyumpi. 2 Timoteo 1:7 liyt'añataki

Ukampis Filipos markan t'aqhisiyat uñjasipkäyät uka qhipat, jumanakax yatipkta ukhama, jan axsarasaw Diosan suma yatiyäwip jumanakar parlañ munapxsma. 1 Tesalonicenses 2:2 liyt'añataki

Ukhamasti, nayasti Criston jan axsaras kuntix askïki uk jumar yatiyañ munsta, ukampis munasiñat achikt'assma, chuymankipstat Pablor uñtasita, jichhasti Jesucriston katuntat jaqïta. Filemon 1:8-9 qillqatanxa

Wawanakax jañchin wilapankapxi, ukhamarakiw jupa pachpas uka wilamp chikachasi. jiwañampi jiwañampi ch'amanïki ukaru, mä arunxa, Supayar t'unjañataki; Khitinakatix jiwañ ajjsarañat taqi jakäwipan esclavöpkäna ukanakar qhispiyapxam. Hebreos 2:14-15 qillqatanxa

Ukhamasti, jan axsarasaw khuyapayasiñ qunuñar jutapxañäni, ukhamat khuyapayasiñ jikxatañataki, jan walt'äwinakan yanapt'añatakis khuyapayasiñ jikxatañataki. Hebreos 4:16 qillqatanxa

Jilatanaka, Jesusan wilap laykuw qullan chiqar jan axsaras mantañ munapxsma, mä machaq jakañ thaknam mantañataki, uka thakhintix jiwasatak jach'añchkistu, velo tuqi, mä arunxa, jañchip tuqi. Hebreos 10:19-20 qillqatanxa

Jakir Diosan amparapar purt'asiñajj wali ajjsarkañawa. Hebreos 10:31 qillqatanxa

Iyawsäwip laykuw Noé chachax Diosax janïr uñjki ukanak yatiyatapatxa, ajjsarañampiw mä arca wakicht'äna, ukhamat utapar qhispiyañataki. Ucampis jupajj akapachar juchañchäna, iyawsäwi layku suma kankañapan herenciap katoqäna. Iyawsäwi laykuw Moisesax yurkän ukkhaxa, kimsa phaxsi awk taykapamp imantat uñjasïna, jupanakax mä suma wawakïtap uñjapxäna. ucat reyin camachipatjja janiw ajjsarapcänti. Hebreos 11:7,23 qillqatanxa

Ukhamasti, jan kuynt'kay reino katoqasajj khuyapayasiñanïñäni, ukhamat Diosar respetompi, Diosar ajjsarañampi serviñasataki: Hebreos 12:28

Parlt'asiñamajj jan munañanïpan; Kunatix utjktam ukanakat kusisipxam, jupasti siwa: 'Janipuniw jaytkämati, janirakiw jaytkämati' sasa. Ukhamat jan axsaras sapxañasataki: "Tatituw yanapirixa, janiw axsarkäti kuntix jaqix nayar lurkitu ukxa" sasa. Hebreos 13:5-6 qillqatanxa

Taqi jaqinakar jach'añchapxam. Jilat kullakanakar munasiña. Diosar ajjsarapjjam. Reyir jach'añchapxam. Sirvirinaka, uywirinakamar ist'apxam taqi axsarañampi; janiw suma chuymaninakaruki, llamp'u chuymaninakaruki, jan ukasti, jan wali jaqinakatakis ukhamarakiwa. 1 Pedro 2:17-18 liyt'añataki

Kunjämtix Sarax Abrahanar ist'katayna, Tatitu sasaw sutichäna. Jumanakatix chiqapar sarnaqañ layku t'aqhisipxätaxa, kusisipxätawa, jan axsarapxamti, janirak axsarapxamti. Ucampis Tatitu Diosarojj chuymanakaman q'omachapjjam, sapa mayniru, jumanacan suyt'äwipatjja, llamp'u chuymampi, ajjsarañampi jaysapjjañamataquiw wakicht'atäpjjam: 1 Pedro 3:6,14-15

Uka tuqiw munasiñasax phuqt'ata, taripäwi urun jan axsart'añasataki. Munasiñanxa janiw axsarañax utjkiti; Ucampis suma munasiñajj ajjsarañ apanuku, ajjsarañajj t'aqesiñawa. Khititejj ajjsarki ukajja, janiw munasiñan phoqatäkiti. 1 Juan 4:17-18 liyt'añataki

Apocalipsis qillqata

Uk uñjasasti, jiwatjamaw kayunakap jak'ar liwxatta. Jupasti kupi amparapampiw nayar luqxatäna, akham sasa: —Jan axsaramti; Nayajj nayrïr ukhamarak qhepïrïtwa: Apocalipsis 1:17

Uka t'aqhisiñanakatxa jan axsaramti, Supayax mä qawqhaniruw carcelar jaquntapxätam, ukhamat juchañchatäpxañamataki. Ukatsti tunka uruw t'aqhisiñanakax utjani, jiwañkama chiqa chuymanïpxam, nayasti jakañ corona churäma —sasa. Apocalipsis 2:10 qillqatanxa

Ukatsti markanakax colerasipxäna, colerasiñamax purinxiwa, jiwatanakan pachapas purinxiwa, jupanakar juchañchatäñapataki, ukat jumax mä premio churäta servirinakamar profetanakaru, qullan jaqinakaru, sutimar axsaririnakaru, jisk'a jach'a jaqinakaru. Uraqpachar t'unjirinakarux t'unjañapawa. Apocalipsis 11:18 qillqatanxa

Jach'a arumpiw säna: —Diosar axsarapxam, jach'añchapxam; Jupan taripañ horasapax purinxiwa, alaxpacha, akapacha, quta, uma phuch'unak lurir Diosar yupaychapxam. Apocalipsis 14:7 qillqatanxa

Tatay, ¿khitirak jumar jan ajjsarkaspa, sutimar jach'añchasasti? Juma sapakiw qullanätaxa, taqi markanakaw jutapxani, juman nayraqatamar yupaychañataki; taripäwinakamax qhanstayarakiwa. Apocalipsis 15:4 qillqatanxa

Ukatsti tronot mä aruw ist'asïna: "Diosasar jach'añchapxam, taqi luqtirinakapa, jupar axsaririnaka, jisk'a, jach'a —sasa. Apocalipsis 19:5 qillqatanxa

Apocrifa sat qellqata

Wawanakan tayka, jan axsaramti, nayaw jumar ajllisma —sasa Tatituw saraki. 2 Esdras 2:17 liyt'añataki

Ukhamasti, arskipan jan axsarapxamti, arupax tukusiñat juti, aka uraqin utt'asitapasti amuyt'atawa. 2 Esdras 6:15 liyt'añataki

Arumax jach'a jach'a jaqin nayraqatapan ist'asi, Ch'amani Diosax aski luräwinakam uñji, ukhamarakiw q'uma sarnaqañama, wayn tawaqutpach utjatama. Ucat jupajj nayarojj nayarojj taqe akanak yatiyañajataquiw nayar khitanitu, jumar sañataki: "Suma chuymacht'asim, jan ajjsarayasim" sasa. 2 Esdras 6:32-33 liyt'añataki

Khitinakan luqtäwipax thayampi ninampi uñt'atawa; Jupan arunakapax chiqawa, arsutanakapax jan tukuskirïki; Jupan kamachipax ch'amaniwa, kamachinacasti ajjsarkañawa; 2 Esdras 8:22 qillqatanxa

Jichhasti llakim imt'asim, jan axsarasaw kuntix jumar purktam uk aguantañama. Ukatpï jan axsaramti, chuymamax jan axsaramti, jan ukasti mantam, ukatsti utan suma uñnaqt'apa, jach'a uñnaqap uñjam, kunjamtï nayranakamax uñjki ukhama: 2 Esdras 10:15,55

Uñtapxam, jumax markajan ist'apan profecía arunak arsum, lakamar uchapxäma, Tatitux siwa: Papel tuqi qillqt'ayapxam, chiqa chuymanïpxiwa, chiqarakïpxiwa. Jan axsaramti juma contra amuyt'awinakaru, jan

iyawsañampi jan walt'ayapxamti, juma contra parlirinaka. Taqi jan chiqa chuymaninakax jan chiqa chuymanïpxatap laykuw jiwapxani. 2 Esdras 15:1-4 liyt'añataki

Uñtapxam, Dios pachpaw taripirixa, jupar axsarapxam, juchanakamat jithiqtapxam, jan wali luratanakamsa armasipxam, ukhamat wiñayatak jan mayamp chikachasiñataki. 2 Esdras 16:67 qillqatanxa

Jan axsarapxamti, janirak pächasipxamti; Diosax jumanakan irpirimawa, Kamachinakajsa, yatichäwinakajsa phuqirinakan p'iqinchiripawa, sasaw Tatit Diosax saraki: juchanakamax jan aynacht'ayapxamti, janirak juchanakamax jach'ar aptapxamti. 2 Esdras 16:75-76 liyt'añataki

Jumatix walja yänakanïstaxa, ukarjamaw limosna churañama, mä juk'a utjktam ukhaxa, jan axsaramti, wawaxa, pisin jakasipxatasatxa, jumax walja qamirïtawa, jumatix Diosar axsarasma, taqi juchanakatsa jithiqtasma, ukat jupan nayraqatapan kusisiñap lurasma. Tobit 4:8,21 qillqatanxa

Supayasti uka muxsañcht'asaw jaltxani, janirakiw mayamps jutkaniti, ukampis kunapachatix jupar puripkäta ukkhaxa, panpachaniw sartasipxäta, ukat khuyapayasir Diosaruw mayipxäta, jupaw jumanakat khuyapt'ayasipxätam, qhispiyapxarakïtamwa. Jumaw jupar jark'aqäta, jupasti jumamp chikaw sarxani" sasa. Ukhamarus nayajj amuyta, jupajj jumaruw wawanakan wawachasïtam —sasa. Ukanak ist'asajja, Tobiasajj jupar munasjjänwa, chuymapas jupamp chikäskänwa. Tobit 6:17 qillqatanxa

Ucampis jupanacarojj sänwa: —Jan ajjsarapjjamti, jumanacatakejj wali sumäpjjätawa. Ukhamajj Diosar jach'añchapjjam. Tobit 12:17 qillqatanxa

Ucatsti llätunk tunka llätunk tunca maranïcänwa, ucatsti llätunka maratjja, jan uñjjjänwa. Taqi markanakasti kutt'anipxani, Tatitu Diosarux chiqpachapuniw axsarapxani, idolonakaparus imt'apxani. Tobit 14:2,6 qillqatanxa

Ucatsti Oziasajj jupanacarojj sänwa: —Jilatanaka, jan ajjsarasipjjam, pheska uru aguantapjjañäni, Tatitu Diosasajj khuyapayasiñap jiwasanakjjar kutt'ayañataqui. Jupajj janiw q'al jaytanukkitaniti. Judit 7:30 qillqatanxa

Persa jaqinakax jan axsart'irïtapat khathatt'asipxäna, ukat medios jaqinakax jan axsart'irïtap uñjasax wal axsarapxäna. Qullunakax cimientonakapat umamp chikaw jaltxapxani, qalanakas juman nayraqatamanx cera ukham ch'uxñaruw tukuni. Judit warmin urunakapansa, janirakiw jiwatapat jaya tiempotsa, janiw khitis israelitanakar juk'amp axsaraykänti. Judit 16:10,15,25 qillqatanaka

Tatay, amtasim, t'aqhisiñanakasan pachapan uñt'ayasiñamataki, jan axsart'irïta, markan Reyipa, taqi ch'aman Tatitu! Taqi kunat sipansa ch'aman Dios, ist'am, jan wali jaqinakan amparapat qhispiyapxita, axsarañajat qhispiyapxita. Ester 14:12,19 qillqatan yapxatatanakapa

Ukapachaw aski jaqix jan axsaras t'aqhisiyirinakan nayraqatapan sayt'asini, janirakiw ch'amachasitapat kuns lurapkaniti. Salomon 5:1 qillqatan yatiñ kankañapa

Khititix taqin Tatitupaxa, janiw khitin jaqirus axsarkaniti, janirakiw khitin jach'a kankañapsa ajjsarkaniti, jupaw jisk'a, jach'a luratayna, taqinirus mä kipkak uñji. Salomon 6:7 qillqatan yatiñ kankañapa

Kunapachatix jaqinakax jan iyawsapkaniti jumax ch'amanïtamxa, jumax ch'amam uñacht'ayastawa, uk yatirinak taypinsti jan axsart'ir kankañap uñacht'ayaraktawa. Salomonan yatiñ kankañapa 12:17

Ajjsarañajj janiw yaqhakïkiti, jan ukasti amuyt'asirïñajj yanapt'kistu ukar aljantañawa. Salomonan yatiñ kankañapa 17:12

Tatitur axsarañax jach'a kankañawa, jach'a kankañawa, kusisiñawa, kusisiña coronawa. Tatitur axsarañax chuymaruw kusisiyi, kusisiña, kusisiña, jaya jakañ churaraki. Tatitur ajjsarañajj yatiñ kankañan qalltapawa, uqhamarac Diosar confiyirinakamp chikaw purakapan lurasïna. Tatitur ajjsarañajj yatiñ kankañawa, achupampiw jaqenakarojj phoqantaraki. Tatitur axsarañax yatiñan coronawa, sumankañampi, k'umaräñampiw ch'amañchi; panpachaniw Diosan churäwipa, jupar munasirinakan kusisiñap jach'aptayaraki. Yatiñ kankañan saphipax Tatitur axsarañawa, ramanakapasti jaya pacha jakañaniwa. Tatitur ajjsarañajj juchanak apanuku, kawkhantï utjki ukanjja, colerasiñap apanuku. Tatitur ajjsarañajj yatiñ kankañawa, yatichañasa, iyawsañampi llamp'u chuymanïñampiw

jupan kusisiñapa. Tatitur axsarañarux jan atinisimti, kunapachatix pisin jakasktaxa, janirakiw pä chuymampi jupar jak'achasimti. Jan jach'a jach'a tukumti, jan liwxatañamataki, jan ukasti almamar p'inqachañamataki, ukhamat Diosax imantat yatiñanakam yatxatasin tantachthapita taypir jaquntañamataki, Tatitur axsarañarux janiw chiqak jutktati, jan ukasti chuymamax sallqjañampiw phuqt'ata. Eclesiastico 1 qillqatat apst'atanaka

Tatitur axsaririnakax khuyapayasiñap suyt'apxam; Jan sarxapxamti, jan liwxatapxañamataki" sasa. Tatitur axsaririnakax jupar iyawsapxam; ukat jumanakan payllawimax janiw tukuskaniti. Jumanakatix Tatitur axsarapki ukanakax askinakwa suyt'apxam, wiñay kusisiñampi, khuyapayasiñampi. Nayra pachatpach uñt'apxam, ukat uñjapxam; ¿kunapachas Tatitur atinisipxäna, ukat p'inqachatäpxänti? ¿Khitis jupar axsarañan qhiparäna, ukat apanukutäpachasti? ¿Khitirus jisk'achäna, jupar jawsiristi? Eclesiastico 2:7-10 qillqatanxa

¡Ay ajjsarir chuymanaka, jan ch'amani amparanaka, jucharar jaqejj pä thaknam saraski! Eclesiastico 2:12 qillqatanxa

Tatitur axsaririnakax janiw Aruparux jan ist'apkaniti; Khitinakatix jupar munapki ukanakax thakinakap phuqapxani. Tatitur axsaririnakax kunatix askïki uk thaqhapxani, jupar kusisiyañataki; Khitinakatix jupar munapki ukanakax kamachimpi phuqt'atäpxani. Tatitur axsaririnakax chuymanakap wakicht'apxani, almanakapsa jisk'achasipxani: "Tatitun amparaparuw jaltxañäni, janiw jaqinakan amparapar purkañäniti; Eclesiastico 2:15-18 qillqatanxa

Jucha pampachañ tuqitxa, jan axsarasaw juchar juchar yapxatañama: Eclesiastico 5:5

Chiqpach amigox jakañ qullawa; Tatitur axsaririnakax jupar jikxatapxani" sasa. Eclesiastico 6:16 qillqatanxa

Jan juchañchatäñ thaqhapxamti, ñanqha lurañanak jan apaqasinxa; jan kunapachas ch'aman jaqin jaqipar axsarayasmati, chiqapar sarnaqañ thakiman lankt'asiñamataki —sasa. Taqi almamampi Tatitur axsaram, sacerdotenakaparus jach'añcham. Tatitur axsarapxam, sacerdoterus jach'añchapxam; Jupar wakt'äwip churarakim, kunjämtix jumax sisktam ukhama; nayrïr achunaka, jucha t'aqhisiñ waxt'anaka, amparanakapan waxt'äwipa, qullan kankañ waxt'äwi, qullan yänakat nayrïr achunaka. Eclesiastico 7:6,29,31 qillqatanxa

Ukatsti chiqa jaqinakax jumamp chika manq'asipxpan, umapxpan; Tatitur ajjsarañan jach'a jach'a tukuñamajj utjpan. Eclesiastico 9:16 qillqatanxa

Khitinakatix Tatitur axsarapki ukanakax mä suma jathawa, jupar munasirinakasti mä jach'a jach'a quqawa. mandamientonak p'akintirinakax mä sallqjañ jathawa. Jilanak taypin jilïr irpirix jach'añchatawa; ukhamarakiw Tatitur ajjsaririnakajj jupan nayraqatapanjja. Tatitur ajjsarañaw nayrajj munañanïñataqui, ucampis qhuru chuymampi, jach'a jach'a tukuñampiw chhaqtañapa. Qamirïpansa, jach'a jach'a tukurïpansa, pisin jakasirïpansa, jupanakan jach'a kankañapajj Tatitur ajjsarañawa. Eclesiastico 10:19-22 qillqatanxa

Tatitux taqi axtañ yänak uñisi; Diosar axsaririnakax janiw uk munapkiti. Jupar axsaririnakaruw uñch'ukiski, jaqin taqi luratanakapsa yatirakiwa. Eclesiastico 15:13,19 qillqatanxa

Jaqiru axsarañapsti taqi jaqiruw tukuyäna, ukatsti uywanakaru, jamach'inakaru apnaqañ churarakïna. Eclesiastico 17:4 qillqatanxa

Yatiñan jaqix taqi kunan ajjsarani, juchar purt'asiñ urusti, jan amuyt'asir jaqix janiw pachap phuqkaniti. Eclesiastico 18:27 qillqatanxa

Jumatix mä aru ist'staxa, jumamp chika jiwañapa; jan axsart'asim, janiw p'akjaskätamti —sasa. Tatitur ajjsarañaw jupar katoqañatakejj nayrïri, yatiñ kankañajj munasiñapwa jikjjataraki. Tatitur axsarañax taqi yatiñawa; taqi yatiñ kankañanx kamachi phuqhañaw utji, taqi ch'amanïtap uñt'añas utjarakiwa. Eclesiástico 19:10,18,20 qillqatanaka

Khititejj Tatitun leyip phoqki ukajja, yatiñ kankañawa. Eclesiastico 21:11 qillqatanxa

Mä jach'a chiqan utt'ayat pales ukax janipuniw thayarux sayt'kaniti: ukhamax mä loqhe jaqin amuyt'äwipanx axsarañ chuymax janiw kuna axsarañarus sayt'kaspati. Jumatix amigomarux lakam jist'arasmaxa, jan axsaramti; inas sumankthapiñax utjchispa: jan jisk'achasiña, jach'a jach'a tukuña, jan ukax jamasat yatiyaña, jan ukax jan axsart'ir usuchjasiña, ukanak laykux taqi amigonakax sarxapxani. Eclesiastico 22:18,22 qillqatanxa

Ukat qhipharirinakax yatipxaniwa, janiw kunas Tatitur axsarañat sipan juk'amp askïkaspati, Tatitun kamachinakapar ist'añat sipansa, janiw kunas juk'amp sumax utjkaspati. Eclesiastico 23:27 qillqatanxa

Walja experiencianakaw nayra jaqenakan coronapajja, Diosar ajjsarañajj jupanakan jach'añchäwipawa. Tatitur ajjsarañaw munasiñapan qalltatapa, iyawsañasti jupar ch'amakt'añ qalltawa. Eclesiastico 25:6,12 qillqatanxa

Suma warmix mä suma waxt'awiwa, Tatitur ajjsaririnakarux churatäniwa. Jan p'inqan warmix mä allqur uñtataw jakt'atäni; ukampis p'inqachatäki ukax Tatituruw axsarani. Eclesiastico 26:3,25 qillqatanxa

Janitï mä jaqejj Tatitur ajjsarañan ch'amachaskani ukhajja, jank'akiw utapajj t'unjatäni. Eclesiastico 27:3 qillqatanxa

Uka jiwatapax mä jan wali jiwañawa, sepulturanakax jupat sipan juk'amp askïpxänwa. Diosar axsaririnakarux janiw apnaqkaniti, janirakiw nina nakhantayatäkaniti. Eclesiastico 28:21-22 qillqatanxa

Tatitur axsaririnakax taripatäñ jikxatapxani, chiqapar uñjañax mä qhanar uñtataw qhant'ayapxani. Eclesiastico 32:16 qillqatanxa

Tatitur axsaririnakan ajayupaw jakani; Jupanakarojj khititï jupanakar qhespiyki ukaruw suyt'apjje" sasa. Khititejj Tatitur ajjsarki ukajja, janiw ajjsarkaniti, janirakiw ajjsaraskaniti; Jupaw suyt'äwipaxa. Eclesiastico 34:13-14 qillqatanxa

Taqi kunan Tatitu Diosay, khuyapt'ayasita, uñt'apxita, taqi markanakar axsarañam apayanipxita, khitinakatix jumar jan thaqki ukanakaru. Yaqha markanakar amparam aytam, ch'amam uñjapxpan. Eclesiastico 36:1-3 qillqatanxa

Qamir kankañampi ch'amampixa chuymaruw ch'amañchi, ukampis Tatitur axsarañaw panpachanixa, janiw Tatitur axsarañan pist'kiti, janirakiw yanap thaqhañas wakiskiti. Tatitur ajjsarañajj achuni huertawa, taqe jach'a kankañat sipansa juparuw imt'i. Eclesiastico 40:26-27 qillqatanxa

Jiwañ juchañchatäñ jan axsaramti, jumat nayratpach jutirinakat amtasim; Tatitun juchañchäwipawa taqi jañchinakxaru —sasa. Eclesiastico 41:3 qillqatanxa

Ucatsti mä khuyapt'ayasiri jaqiruw irpxaruwayäna, jupasti taqi jaqin munasiñap katuqäna, jupasti Diosan munatänwa, jaqinacan munatapawa, jupar amtañax wali askipuniwa. Jupasti jach'a kankañani qullan jaqinakar uñtayäna, jach'ancharakïna, ukhamat uñisirinakax jupar axsarasaw sayt'apxäna. Arunakapampisti muspharkañanak tukjäna, reyinakan nayraqatapan jach'añcharakïna, markapatakis mä kamachi churarakïna, jach'a kankañapat mä juk'a uñacht'ayarakïna. Eclesiastico 45:1-3 qillqatanxa

Kimsïr jach'a kankañapasti Eleazar chachan Finees yuqapawa, jupasti Tatitur ajjsarañat wal ch'amachasïna, suma chuymampiw sayt'asïna. Eclesiastico 45:23 qillqatanxa

Ucatwa jumajj ajjsarañam chuymanacarojj uchawaytajja, nanacajj sutim art'apjjsma, nanacajj katuntatäpjjäyätanjja, jumar jach'añchapjjsma, juman nayra awkinakasan jan wali luratanakapat amtasipjjayäta, jupanakajj juma nayraqatan jucha lurapjjänwa. Khititejj qhana khitani, ukatsti saraki ukajja, wasitatwa jawsi, ukatsti ajjsarañampiw ist'i. Baruc 3:7,33 qillqatanwa

Jichhasti Babilonianjja, qollqe, qori, lawat lurat diosanak uñjapjjäta, jupanakajj amparanakapar apt'ataw markanakar ajjsarayi. Ucampis jan diosanakjam uñt'atäpkiti, ukhamasti jan axsarapxamti —sasa. Ukhamatwa jumanakajj yatipjjasma, jupanakan jan diosanakapäpjjatapjja. Warminaka, warminakas wawan ikintapki ukanakax sacrificionakap manq'apxi, ukanak tuqiw jan diosanakätap yatipxasma, jan axsarapxamti. Jupanakan jan diosanakätap yatisinxa, jan axsarapxamti, janirakiw diosanakäpxatapax qhanstaspati. Jeremías 1 qillqata: 4,16,23,29,65,69

Jichhasti taqi chuymaw arkapxsma, axsarapxsma, ajanumar thaqhapxsma. Azarías 1:18 qillqatan mayisïwipa

Tatay, Abrahán, Isaaca, Jacob nayra awkinakasan taqi ch'aman Diosapa, ukhamarak aski wawanakapan Diosapa; Jupaw alaxpachampi, akapachampi, taqi k'achacht'äwinakampi lurawayi; Jumasti kamachiman arumaparjamaw qutar muyunti; Jupaw manqharu jist'antata, ukatsti ajjsarkañ jach'a sutimampi selltam; Juparux taqiniw axsarapxi, ch'amam nayraqatan khathatipxi; Jach'a kankañamax janiw aguantañjamäkiti, juchararanakar colerat axsarañamax wali askiwa, ukampis khuyapayasir arsutamax janiw tupuñjamäkiti, janirakiw yatxatañjamäkiti; kunatix jumax wali jach'a Tatitütawa, wali khuyapt'ayasiri, pacienciani, wali khuyapt'ayasiri, jaqin jan wali luratanakapat arrepentisiri. Jumaw Tatitu, jach'a suma kankañamarjam arrepentisiña, pampachañ arsuwayta, jucharar jaqinakataki, jan tukuskir khuyapayasiñamatwa arrepentisiñatak utt'ayarakta, ukhamat qhispiyatäpxañapataki. Ukhamasti, Tatay, aski jaqin Diosapaxa, janiw aski jaqinakarux arrepentisiñatak utt'ayktati, kunjamtï Abrahamampi, Isaacampi, Jacobampiru, juma contra jan jucha lurapki ukanakaru. Ucampis jumaw nayarojj arrepentisiñatak utt'ayastajja, nayarojj juchararätwa, nayajj lamar qotan laq'at sipans juk'amp jucha lurta" sasa. Tatay, juchanakajax waljaptawayiwa, juchanakajax waljaptawayiwa, janirakiw nayax alaxpachan jach'a jach'a tukuñap uñtañatakisa, uñjañatakis askïkti, walja juchanakaj layku. Walja hierro ch'ankhanakampiw alt'ata, janiw p'iqix jach'ar apt'añjamäkiti, janirakiw kuna antutañas utjkituti, nayaw jumarux colerasiñamarux sartayawayta, jan walinaksa juman nayraqataman lurawayta, janiw munañamsa lurkti, janirakiw kamachinakamsa phuqkti, jan walinak utt'ayawaytwa, juchanaksa waljaptayaraktwa. Jichhasti chuymajan qunqurt'asisaw khuyapayasiñatak achikt'assma. Nayajj jucha lurtwa, Tatay, juchararïtwa, juchanacajjarus uñt'araktwa, ukatwa alt'at chuymampi achikt'assma, pampachapxita, Tatay, pampachapxita, janirak juchanakajampix t'unjapxita. Jan wiñayatak nayatak colerasipxamti, jan walinak nayatak imt'asa; janirakiw aka uraqin uraqinakapar juchañchapkitati. Jumaw Diosaxa, arrepentisipki ukanakan Diosapätawa; Naya tuqiw taqi suma luräwinakam uñacht'ayarakïta, nayar qhispiyista, jan askïki uka jaqiru, jach'a khuyapayasiñamarjama. Ukatpï nayasti wiñayatak jach'añchäma, wiñayataki, alaxpachan taqi ch'amapampiw jach'añchapxsma, wiñayatakiw jach'a kankañapaxa. Amén. Manasés 1:1 qillqatan mayisïwipa

Ukhamasti, jucharar jaqin arunakap jan axsarapxamti, jach'a kankañapaxa wanumpi, laq'unakampirakïniwa. 1 Macabeos 2:62 qillqatanxa

Luräwinakapanxa, mä león ukhamänwa, ukat mä león jamach'ir uñtataw manq'at awtjatapat arnaqasirïna. Jupaw ñanqha jaqinakar arknaqäna, jupanakarux thaqäna, markapar t'aqhisiyirinakarus phichhantarakïna. Ukatpï ñanqha jaqinakax jupar axsarañat jisk'achapxäna, taqi ñanqha luririnakasti llakisipxäna, qhispiyasiñax jupan amparapan utjatap layku. Walja reyinakarus llakisiyarakïnwa, Jacobusti luratanakapampiw kusisiyarakïna, wiñayatakiw amtasiñapa. 1 Macabeos 3:4-7 liyt'añataki

Ch'axwañan atipt'añax janiw walja ejercitonak taypin sayt'kiti; ukampis ch'amaw alaxpachat juti. Jupanakasti jach'a jach'a tukuñampi, jan wali luräwinakampiw jiwasanak contra jutapxistu, warminakasaru, wawanakasaru, t'unjañataki, ukampis jiwasax jakañasatakiw ch'axwapxta, kamachinakas layku. Ukatpï Tatitux jupanakar jiwasan nayraqatasan t'unjapxani, jumanakasti jan axsarapxamti —sasa. 1 Macabeos 3:19-22 qillqatanxa

Ukatsti Judasampi jilanakapampejj ajjsarañaw qalltäna, jupanak jak'ankir markanakarus walpun ajjsarañ qalltäna: 1 Macabeos 3:25

Ucampis uta lurapkani, casarasiñatak casarasiñatak casarasiñataqui, uva yapu yapuchapkani, jan ukajj ajjsarirïpki ukanakajja, sapa mayniw utapar kutt'apjjañapatak mayïna, kamachirjama. 1 Macabeos 3:56 qillqatanxa

Judasasti jupamp chikäpkäna uka jaqinakarux sänwa: —Jan ajjsarapxamti jaqinakaru, janirakiw ajjsarapxamti jupanakan nuwasiñapsa —sasa. Kunjamsa nayra awkinakasajj Wila lamar qotan qhespiyatäpjjäna, kunapachatï Faraonajj mä ejercitompi jupanakar arknaqkäna uk amtañäni. 1 Macabeos 4:8-9 liyt'añataki

Ukham lurasaxa, Judasasti ejercitopampiw jupanakar arknaqañat kutt'anxäna, ukatsti jaqinakarux sänwa: —Jan munañanïpxamti yänak lunthatasiñ munapxamti, kunatix jiwasan nayraqatasan nuwasïwiw utji, Gorgiasampi ejercitopampix qullun jak'ankapxiwa, ukampis jumanakax jichhax uñisirinakasarux sayt'asipxam, jupanakar atipjapxam, uka qhipatsti jan axsarasaw yänak katuntapxasma —sasa. 1 Macabeos 4:16-18 liyt'añataki

Ukatpï nuwasiñ taypin jan axsaras jupar t'ijtäna, kupi amparaparu, ch'iqa amparaparu jiwayañataki, ukhamat pä tuqit jupat t'aqanuqtapxäna. 1 Macabeos 6:45 qillqatanxa

Diosax jumanakar khuyapt'aypan, kuna arust'äwit amtasipxam, Abrahamampi, Isaacampi, Jacobampi, taqi chuyma luqtirinakapampi; Taqi chuyma churapxam jupar luqtañataki, munañap phuqañataki, suma ch'amampi, munañapampi; 2 Macabeos 1:2-3 qillqatanxa

Ucat mayisïwijj uqhamäcänwa; Tatitu, Tatitu Diosa, taqi kun Luriri, jumax axsariri, ch'amani, chiqapar uñjiri, khuyapt'ayasiri, sapa mayni khuyapayasir Rey, 2 Macabeos 1:24

Kunapachatix jupar uñjirïkän ukkhaxa, ajayunakan Tatitupa, taqi ch'aman Jilïripampiw mä jach'a uñacht'äwi luräna, ukhamat taqi khitinakatix jupamp chik mantanipkäna ukanakax Diosan ch'amap uñjasax wal muspharapxäna, aynacht'apxäna, wal axsarapxäna. 2 Macabeos 3:24 qillqatanxa

Ucampis jupanacajj Tatituruw jach'añchapjjäna, jupajj mä milagro lurasaw jupan utap jach'añchäna. ukax mä juk'a nayrax axsarañampi, jan walt'awinakampi phuqt'atänwa, kunapachatix Taqi Ch'aman Tatitux uñstkäna ukhaxa, kusisiñampi, kusisiñampiw phuqt'ata. 2 Macabeos 3:30 ukat juk'ampinaka

Ukat wayn tawaqunakatakix mä jach'a uñacht'äwi jaytañani, jach'añchata ukat qullan kamachinakatakix taqi chuyma ukat jan axsaras jiwapxañapataki. Ukat uka arunak arsusinxa, jank'akiw t'aqhisiyatäñar saräna: Khitinakatix suma amtäwip mayjt'ayañatak irpapki ukanakax mä juk'a nayraw uñisiñar puriyapxäna, kunattix uka nayra arunakxa, kunjamtï amuyapkäna ukhama, jan ch'amani amuyunïnwa. Ucampis jawq'jata jiwañatak wakicht'atäsinxa, jacht'asisaw säna: —Tatitusti, qullan yatiñ kankañapaxa, qhanawa, jiwañat qhispiyatäkiristxa, jichhax jawq'jatax janchijan wali t'aqhisiñanak aguantaskta. Ukat ukhamaw aka jaqix jiwxäna, jiwatap jaytasa, mä jach'a ch'amanïñ uñacht'ayañataki, ukat suma sarnaqañ amtañataki, janiw waynanakatakikiti, jan ukasti taqpach markapataki. 2 Macabeos 6:28-31 qillqatanxa

Ukatsti jan axsarasaw säna: —Akanakax alaxpachat utjkitu; kamachinakap laykusti jupanakarux jisk'acharaktwa; Jupat wasitat katuqañ suyt'askta. Ukhamatwa reyimpi, jupamp chikäpkäna ukanakasa, uka waynan jan axsart'irïtapat muspharapxäna, kuna llakinaksa janiw kuns uñjkänti. Ukampis taykax taqi kunat sipans wali muspharkañänwa, jach'a amtañjamarakïnwa, paqallqu yuqall wawanakapar mä uru jiwayat uñjasax wali ch'amampiw wawachasïna, Tatitur suyt'äwip layku. Jïsa, jupajj sapa mayniruw pachpa arupat ewjjt'äna, jan ajjsarir ajayunakampi phoqantata; ukatsti warmin amuyunakap chacha purakampi ch'allxtayasaw jupanakar säna: 2 Macabeos 7:11-12,20-21

Uka t'aqhisirirux jan axsaramti, jan ukasti, jilanakamar wakt'asin jiwañam katuqapxam, ukhamat jilanakamar khuyapayasiñampi wasitat katuqapxañamataki. 2 Macabeos 7:29 qillqatanxa

Khitinakatix ajjsarirïpkäna, Diosan chiqapar uñjatapar jan atinisipkäna ukanakax jaltxapxäna, ukatsti yaqha chiqar sarxapxäna. 2 Macabeos 8:13 qillqatanxa

Ucatsti Macabeo chachajj sojjta waranqa jakenacapar jawsäna, uñisirinacarojj jan ajjsarapjjañapataqui, jan uñisirinacarojj jan ajjsarapjjañapataqui. jan ukasti chachampi nuwasiñataki, 2 Macabeos 8:16

Uqhämaw jupanacarojj uca arunacampi jan ajjsart'ayasa, ley layku, marka layku jiwañatak wakicht'atäsajj ejercitoparojj pusi t'aqaruw jaljäna; Ukatsti sapa mayni jilatanakampi chikaw Simon, Jose, Jonatán jupanakamp chika tunka phisqan patak jaqinak churapxäna. 2 Macabeos 8:21-22 qillqatanxa

Ucampis Macabeomp chikäpcän ucanacajja, pusi uruw ch'amampi munt'apjjäna. Ukampis phisqhïr uru qalltanxa, Macabeon tamapankir pä tunka waynanakaw Diosar jan wali arunak parlatapat colerasipxäna, ukat pirqaruw chachanakjam nuwapxäna, ukat wali ch'amampiw taqi kuntï jikiskäna ukanakar jiwayapxäna. 2 Macabeos 10:33,35 qillqatanaka

Ukat qhiparusti campamentorux axsarañampi, ch'axwañampiw phuqhantäna, ukat wali sumaw sarxapxäna. 2 Macabeos 13:16 qillqatanxa

Nayra pachanxa, kunapachatix jupanakax jan judiöpkis ukanakamp chikachasipkäna ukhaxa, jupax judaísmo religionat juchañchatäxänwa, ukat jan axsarasaw cuerpopsa jakäwipsa jan walt'ayäna, judionakan yupaychäwiparux taqi chuymaw jan walt'ayäna. Ukampis jank'akiw jawq'jatäjjäna, ukat walja jaqenakajj

punkunakar t'ijtjjapjjarakïnwa, ukatwa jan ajjsart'as perqa jak'ar t'ijtjjäna, ukat wali ch'amani jaqenak taypinwa chacha warmjam jaqontäna. 2 Macabeos 14:38,43 qillqatanaka

Ucat jupajj markapar ewjjt'äna, jan ajjsarapjjañapataqui, jan ajjsarapjjañapataqui, jan ucasti nayrir tiemponjja, alajjpachat katoqapkäna uka yanapt'a, jichhajj Taqe Ch'amani Diosan atipjäwipa, yanapt'ap suyapjjañapataki. 2 Macabeos 15:8 qillqatanxa

Ukhamatwa Judasan arunakapamp sum chuymacht'ata, wali suma, ukat waynanakan chuymapar ch'amanchañ yatipxäna, jan campamento sayt'ayañ amtapxäna, jan ukasti jan axsarasaw jupanakar sayt'añ amtapxäna, ukat chachampiw ch'axwañampi uka jan walt'äw yant'apxäna, kunatix markampi qullan utampi, templompix jan walt'äwinkapxänwa. 2 Macabeos 15:17 qillqatanxa

Ucatwa jichhajj alajjpachankir Tatay, mä suma angela nanacar nayräjjar khitanita, jupanacarojj ajjsarañataqui, ajjsarañataqui. Khitinakatix qullan markamar jan walinak parlir jutapki ukanakax amparaman ch'amapampiw axsarayasipxpan. Ukat ukham tukuyäna. 2 Macabeos 15:23-24 liyt'añataki

Enoc

Ucat jupajj nayarojj saraquituwa, nayajj arup ist'asta: Enoc, jan ajjsaramti, cheka jaqe, chekapach qillqiri, aca jak'achasisin aruj ist'am. Enoc 15:1 qillqatanxa

Juchararanakarux jan axsarapxamti, aski jaqinaka; Tatitux wasitat jupanakar amparamar katuyxani, jumanakax munañanakamarjam jupanakar juchañchapxañamataki. Enoc 95:3 qillqatanxa

Ukhamasti, t'aqhisiñanaka, jan axsarapxamti; Qullañax jumanakan wakt'atäniwa, mä qhana qhanaw qhant'apxätam, Alaxpachat samarañ aru ist'apxäta. Enoc 96:3 qillqatanxa

Ukat taqi chiqapar uñjirinakaru, qullan jaqinakarux qullan angelanak taypit uñjirinakaruw utt'ayani, Nayra manzana ukham jark'aqañataki, Taqi jan walinak tukuyañkama, taqi juchanak tukjañkama, Chiqapar sarnaqirinakax jaya ikis ikipkchisa, janiw kuna axsarañas utjkiti. Enoc 100:5 qillqatanxa

Alaxpachankir wawanaka, Alaxpachan taqi luratanakap uñjapxam, Jupar axsarapxam, janirakiw Jupan nayraqatapan jan walinak lurapxamti. Enoc 101:1 qillqatanxa

Jumanakax aski jaqinakan almanakapa, jan axsarapxamti, suma jakañan jiwatanakax suyt'äwinïpxam. Enoc 102:4 qillqatanxa

Jichhasti jan axsarapxamti, aski jaqinaka, jucharar jaqinakar ch'amani, suma sarnaqir uñjapxäta ukhaxa. Jumanakax alaxpachankir ejercitonakamp chikäpxätawa" sasa. Enoc 104:6 qillqatanxa

Jasher satänwa

Matusalénax Dios nayraqatan chiqapar sarnaqäna, kunjämtix Enoc awkipax yatichkän ukhama, ukhamarakiw taqi jakäwipanx jaqin wawanakaparux yatiñampi, yatiñampi, Diosar axsarañamp yatichäna, janirakiw suma thakhit kutt'ankänti ni kupi tuqiru, ch'iqa tuqiru. Jaser 4:3 qillqata

Ukatsti jupanakarux sänwa: —Jan axsarapxamti, janirak axsarapxamti, taqi uñisirinakasaruw amparanakasar katuyatäpxani, jumanakax munañaparjam lurapxarakismawa —sasa. Jaser 7:36 ukat juk'ampinaka

Ukatsti reyejj Sarai nayraqatan qont'asisinjja, Tatitun mä angelapaw jupanakar sayt'atäskir uñjäna, jupasti Sarairuw uñstäna, jupasti sarakïnwa: —Jan ajjsaramti, Tatitojj mayisitamar ist'iwa. Jaser 15:20 ukat juk'ampinaka

Ukapachaw Tatitux Abram chachar Hebrón markan wasitat uñstäna, ukatsti akham sänwa: —Jan axsaramti, premiomax nayatakix wali jach'awa, janiw jaytanukkämati, jumar waljaptañkama, bendiciñkama, alaxpachankir warawaranakar uñtat wawanakamar tukuyañkama. Ukat nayax wawanakamarux taqi aka uraqinak churarakï, kuntix

jumax nayranakam uñjkta ukanakxa, jupanakarux wiñayatakiw herenciapjam churä, ukakipkarakiw ch'amanïpxam jan axsarapxamti, nayan nayraqatax sarnaqapxam ukat jan pantjasirïpxam. Jaser 16:20-21 liyt'añataki

Tatitun mä angelapaw kawkhantï jaltxatayna uka chiqan mä phuch'u jak'an jikxatäna, ukatsti sänwa: —Jan axsaramti, nayasti wawanakamarux waljaptayäma, jumax mä yuqall wawa wawachasïta, ukatsti Ismael sutimpiw sutichäta. jichhax Sarai warmimaruw kutt'xäta, ukatsti jupan amparapar katuyasipxam —sasa. Jaser 16:34 ukat juk'ampinaka

Tatitusti Supayar sänwa: —¿Abrahan luqtirixat ukham amuyt'tati? kunattix janiw khitis aka uraqin utjkiti, naya nayraqatan jan juchani, chiqapar sarnaqir jaqi, Diosar axsariri, jan walinakat jithiqtiri; nayajj jakaskta ukhajja, "Isaac yoqamarojj nayan nayrajjar irptanim" siristjja, janiw jark'kitänti, ovejanakapatsa jan ukajj vacanakapatsa naya nayraqatan nakt'at wajjt'a apaniñatak sirist ukhajj janiw jark'kitänti" sasa. Jaser 22:54 ukat juk'ampinaka

Ukapachaw Tatitux Abrahamar uñstäna, alaxpachat jawsäna, ukatsti sarakïna: —Jan amparam luqxatamti, janirak kuns lurkätati, jichhax yattwa jumax Diosar axsartaxa aka luräwi luratamata, mä sapa yuqamaru jan nayat jark'atamata —sasa. Jaser 23:69 ukat juk'ampinaka

Ucatsti janiw khitis Abrahamjam Diosar ajjsarir jaqejj utjcänti, jupajj waynäñatpach Diosapar ajjsarirïnwa, Tatitur servïna, jakañ urunacaw taqe thakinacapan sarawayjjäna, wawatpach jiwañapcama. Jaser 26:34 ukat juk'ampinaka

Jacobun axsarañapasa, Esaú jilaparus wal axsarayäna, Esaú chachax Jacoburux wal axsaräna, Diosan angelanakapan Esaúar lurapxatap layku, ukat Esaú chachan Jacob contra colerasiñapax khuyapayasiñaruw tukuwayxäna. Esaú chachasti Jacobun jupar jak'achasisin t'ijtir uñjasax t'ijt'asin jupar jak'achasisinx qhumantt'asisaw kunkapar qunt'asïna, jamp'att'asisaw jachapxäna. Ukatsti Diosax Jacoburux axsarañampi, khuyapayasiñampiw Esaú jupamp chik jutir jaqinakan chuymanakapar uchäna, Jacobux jamp'att'asisaw qhumantt'asipxäna. Esaú chachan Elifaz yuqapasa, pusi jilanakapampi, Esaú chachan wawanakapampi, Jacobun jach'at jach'at arsüna, jamp'att'asisaw qhumantt'asipxäna, Jacobur axsarañax taqiniruw puritayna. Jaser 32:55-58 ukat juk'ampinaka

Jichhasti jupanakat samarapxam, axsarañanakamsa apanukupxam, ukampis Tatitu Diosasaruw atinisipxam, jupar mayisipxam, yanapt'apxita, qhispiyapxita, uñisirinakasarus amparanakasar katuyapxita. Judá markax Simeón, Leví, taqi jilanakaparuw säna: —Ch'amañchasipxam, jan axsart'ir wawanakapäpxam, Tatit Diosasax nanakampïskiwa, jan jupanakar axsarapxamti —sasa. Jaser 34:56,59 ukat juk'ampinaka

Ucat Tatitojj Isaacampi Jacobamp mayisiñanacap ist'äna, ucatsti taqe uka reyinakan ewjjt'irinacan chuymapjja wali ajjsarañampi, ajjsarañampiw phoqhantayäna, mä amtampiw sapjjäna: "¿Jichhürojj jan amuyt'asirïtati, jan ukajj jan amuyt'asirïtati, hebreonakampi nuwasipjjäta, ukat kunatsa jichhürojj juma pachpa t'unjatätamat kusisipjjäta? Jupanakat paniniw jan axsaras, jan axsaras Siquem markar puripxäna, uka markan jakirinakaruw jiwayapxäna, jan khitis jupanak contra sayt'añapataki, ¿kunjamarak jumanakax taqinimp nuwasipxasmasti? Ukatsti reyinakax Jacobun wawanakapat jithiqtapxäna, jupanakamp nuwasiñx janiw jupanakar jak'achasiñ munapkänti, jupanakar wal axsarapxäna, chuymanakapas jupanakar axsarañ laykux ch'amakt'äna. Jaser 35:2-3,23 qillqatanaka

Jacobun wawanacapatjja, ajjsarañasa, ajjsarañasa chuymanacaparuw mantäna, jupanacarojj wal ajjsarapjjaraquïna, jupanacajj qhipharuw kutt'apjjäna, jupanacajj marcaruw jaltjjapjjäna, Jacobun yokanacapas jupanacar arknaqapjjaraquïnwa marcan punkupcama, ucatsti marcan jupanacaruw puripjjäna. Ukat niya llätunk tunka chacha warminakax markat pirqaruw makhatasipxäna ukat taqiniw Judá markar muyuntapxäna, ukat Tatitux chuymanakaparux Judá markar axsarañ uñacht'ayäna, janiw jupar jak'achasiñ puedipkänti. Uka ch'aman jaqix Judá markar jawq'jasinx jakañap qhispiyañatakiw t'ijtäna, Judá markar axsarasa, kayunakapax pirqa patxaruw liwxatasïna, ukat Jacobun wawanakap taypiruw jaquqanïna, jupanakax pirqa manqhankapxänwa, Jacobun wawanakapax jupar jawq'jasaw jiwayapxäna. Jaser 39:8,35,39 ukat juk'ampinaka

Cananeonakan markanakapan jakirinakasa, Jordán jawir khurkatankir jaqinakasa, Jacobun yuqanakaparux wal axsarapxäna, sapxarakïnwa: "Uñtapxam, kunjamtï uka markanakar lurapkäna ukhamarakiw jiwasanakarux lurasini, ¿khitis ch'amani ch'amapa contra sayt'aspa?" Jaser 40:10 ukat juk'ampinaka

Jichhasti, Joseya wawaxa, Tatitur suyt'am, suyt'am, jan axsaramti, Tatitux jumampïskiwa, jupaw taqi jan walt'äwinakat qhispiyapxätam. Wawaxa, sartam, Egipto markar uywirinakamampi saraqam, jan axsaramti, Tatitux

jumampïskiwa, wawaxay. Uca arunakjamaw Joseyarojj parlaskakïna, ucat jupajj amukt'ascänwa. Jaser 42:39-40 ukat juk'ampinaka

Jichhasti wawaxa, wawanakamaru, wawanakaman wawanakamar yaticham, Tatitur axsarañ yatichapxam, suma thakin sarapxam, Tatitu Diosamarux kusisiyañapataki, jumatix Tatitun thakinakaparu, kamachinakaparjam sarnaqapxätaxa, Tatitux Abrahamampi arust'äwip phuqapxarakïtamwa, taqi urunakaw jumampi, wawanakamampix askinak lurapxätam. Jaser 47:8 qillqatanxa

Egipto markan gobiernopan lurañanakapjja, janiw uñjktati, jan uywiriparu jan jiskt'asa. jumax janiw uñjktati kunjämtix jupax taqi egipcionakar axsarayaskäna uk uñjktati. Jaser 52:16 ukat juk'ampinaka

Chika urutsti Joseyax Benjamínamp chikaw uka jaqinakar jawsayäna, ukat uka jaqinakax Joseyan utap uñjiriruw sapxarakïna, kuna qullqitix sawutanakapar kutt'ayatäkän uka tuqita, ukat jupax sänwa: —Jumanakatakix walikïskaniwa, jan axsarapxamti, ukat Simeón jilaparuw jupanakan ukar irpäna —sasa. Jaser 53:4 ukat juk'ampinaka

Judá markax Joseyarux sänwa: —Chiqpachansa jumampi, markamampix nayar axsarañaw wakisi. kunjämtix Tatitux jakki ukhama, nayatix mä kuti espadax apsuskäxa, janiw mayampsa vainax uchkxäti, jichhür taqpach Egipto markar jiwayañkama, ukat jumamp chikaw qalltä, Faraón uywirimampiw tukuyä" sasa. Jaser 54:10 ukat juk'ampinaka

Judá markax mä qawqha jilanakapar mulljataw uñjasax jupanakar säna: —¿Kunatsa jumanakax axsarapxtasti Diosan khuyapayasiñapax nanakamp chikäkipanxa? Judá markax Egiptonkir taqpach jaqinakar muyuntatap uñjäna, Josean arxayatäñapataki, Joseya sapakiw jupanakar akham säna: —Jan maynirus llamkt'apxamti —sasa. Jaser 54:42 ukat juk'ampinaka

Tatitun arupax jupar purintäna, akham sasa: "Taqi utamampi Egipto markar saraqam, ukan qhiparam, jan axsaramti Egipto markar sarañxa, nayax ukan mä jach'a markar tukuyäma" sasa. Ukat Jacobux chuymapan säna: —Nayax wawajar uñjiriw sarä, Egipto markankir taqi jaqinakan Diosapar axsarañax chuymapan utjiti janicha —sasa. Tatitusti Jacobur sänwa: —Jan ajjsaramti Joseyarojja, jupajj nayarojj taqe chuymaw nayar serviñataqui, cunjämtejj jumanacan suma uñnaqapäqui ucajja, Jacobusti wawapat wal kusisïna —sasa. Jaser 55:2-4 qillqatanxa

Ucatsti yatiñataquiw uqhamarac yatiñataqui, uqhamarac Tatitojj Egipto marcan Israel marcap layku lurkani, uqhamarac israelitanacajj nayra awquinacapan Tatitu Diosapar ajjsarapjjañapataqui, uqhamarac taqe thakipan sarnaqapjjañapataqui. Jaser 63:8 qillqatanxa

Tatitusti reyinakan campamentoparuw wal mulljayäna, ukhamat israelitanakan ajjsarañapa. Taqi Egipto markankirinakax israelitanakan jan wali luräwinakap uñjapxäna, ukhamasti taqpach Egiptonkirinakax israelitanakarux wal axsarapxäna, jach'a ch'amap uñjapxäna, janirakiw maynis jiwarkänti. Jaser 64:36,49 ukat juk'ampinaka

Ukampis parteranakajj Diosar ajjsarapjjänwa, janiw Egipto markankir reyirus ist'apkänti, janirakiw arunakapsa ist'apkänti, ukat kunapachatï hebreo warminakajj parterarojj yoqall wawa jan ukajj imill wawapar irpapjjäna ukhajja, parterajj taqe kuntï wawar wakiskäna uk luräna ukat jakañapatak jaytäna; ukhamarakiw parteranakajj taqe urunak lurapjjerïna. Jaser 66:27 ukat juk'ampinaka

Moisesasti nayra awkinakapan Tatitu Diosaparuw axsaräna, janiw uka warmir jak'achaskänti, janirakiw jupar uñkataskänti. Ukat Moisesax taqi jakäwipanx Tatitu Diosaparuw axsaräna, Moisesasti Tatitun nayraqatapan chiqapar sarnaqäna, taqi chuymapampi, taqi almapampi, janiw chiqa thakhit jithiqtkänti taqi jakäwipanxa; janiw ch'iqa toqerusa, ch'eqa toqerusa, kawkhantï Abrahán, Isaaca ukat Jacob chachajj sarapkäna uka thaknam sarapkänti. Jaser 73:32,37 ukat juk'ampinaka

Cus chachan taqpach wawanakapax Moisesarux amparanakap luqxatañ axsarapxäna, Tatitux Moisesamp chikaw sarnaqäna, ukat Cus chachan wawanakapax Moisesar juramento sapkäna uka juramento amtapxäna, ukatwa jupanakarux jan kuna jan walsa lurapkänti. Jaser 76:10 ukat juk'ampinaka

Moisesasti Faraonarux sänwa: —Taykaman nayrïr wawapäskstasa, jan axsaramti, janiw jiwkätati, Tatituw jumarux säna, jach'a ch'amap uñacht'ayañataki, ch'aman amparap uñacht'ayañataki —sasa. Jaser 80:57 ukat juk'ampinaka

Moisesasti jupanakarux sänwa: —Jan axsarapxamti, sayt'asipxam, Tatitun qhispiyasiñap uñjapxam, jichhüruw jumanakatak qhispiyapxätam —sasa. Payïr t'aqasti Zabulón, Benjamín, Neftalí chachan wawanakapawa, jupanakasti egipcionakamp chika Egipto markar kutt'añ amtapxäna. Moisesasti jupanakarux sänwa: —Jan axsarapxamti, kunjämtix jichhürunakan egipcionakar uñjapkta ukhama, janirakiw wiñayatak uñjapkätati —sasa. Kimsïr t'aqasti Judá, Josean wawanakapawa, jupanakamp nuwasiñatak egipcionakampi jikisir sarañ amtapxäna. Moisesasti jupanacarojj sänwa: —Juman jakenacan sayt'apjjam, Tatituw jumanaca laycu nuwasini, jumanacajj amukt'apjjaraquïtawa —sasa. Pusïr t'aqax Leví, Gad, Aser wawanakatänwa, jupanakasti egipcionak taypir sarañ amtapxäna jupanakar p'inqachañataki, Moisesasti jupanakarux sänwa: —Jan ajjsarapxamti, Tatitur jawsapxam, jupanakan amparapat qhispiyapxañamataki. Jaser 81:28-33 ukat juk'ampinaka

Ukapachaw Tatitux israelitanakar säna: —Jan jupar axsarapxamti, nayaw juparusa, taqpach markaparu, taqpach uraqip jumanakar katuyapxsma, kunjamtï Sihón chachar lurapkta ukhama —sasa. Jaser 85:26 ukat juk'ampinaka

Ucat Tatitojj Nun chachan Josué yokaparuw säna: —Ch'amam, jan ajjsart'asim, jumaw israelitanacarojj kawkïr oraketï nayajj juramento churäma uca orakeru irpäta, nayasti jumampïskäwa —sasa. Moisesasti Josué chacharux sänwa: —Ch'amam, ch'amanïm, jumaw israelitanakar aka uraqi katuqapxäta, Tatitux jumampïniwa, janirakiw jaytkätamti, janirakiw jaytkätamti, janirak axsaramti, janirak aynacht'amti —sasa. Jaser 87:3-4 qillqatanxa

Jakäwimanxa janiw khitis juma contra sayt'kaniti; kunjämtix Moisesampïkayäta, ukhamarakiw jumamp chikäskä, ukakipkarakiw ch'amani, suma ch'amampi taqi kamachinak phuqhañataki, Moisesax jumar sisktam uka kamachir jan kutt'amti, janirakiw ch'iqa tuqiru, ch'iqa tuqirus kutt'añamäkiti, taqi kuntix lurapkta ukanakan sum sarnaqañamataki. Paqallq uru tukuyatatsti Josué chacharuw campamentopar puripxäna, ukatsti sapxarakïnwa: —Tatituw taqpach uraqix jiwasan amparasarux katuyistu, ukan jakirinakax jiwasanak laykux axsarañampiw ch'amakt'apxi —sasa. Tatitux Josué chacharux sänwa: —Jan axsaramti, janirak axsaramti, nayax Ai marka, reyiparu, markaparu katuyasxtwa, jupanakarux kunjamtix Jericó markarusa, reyiparusa lurkta ukhama, uka yänakan yänakaparu, uywanakaparukiw katuntapxäta. qhipäxankir markatakix mä embuscada uñstayapxam. Jaser 88:4,8,38 ukat juk'ampinaka

Tatitusti Josué chacharux sänwa: —Jan jupanakar axsaramti, qharüruw taqi jiwayatanakamar katuyä, caballonakap ch'uqt'ayaskäta, carronakaparus ninamp phichhantäta —sasa. Jaser 89:42 ukat juk'ampinaka

Ch'amañchasipxam, Tatitur atinisipki ukanakan chuymapax ch'amañcht'atäpan. Tukuyañataki. Jaser 91:17 ukat juk'ampinaka

Jubileo urunaka

Jumanakasti, aka uraqin jilxattapxam, waljaptapxam, uka uraqinsti walja bendicionanakäpxam. Jumanakar axsarañamsa, jumar axsarañamsa, taqi kunatix aka uraqin utjki ukat qutan utjki ukanakaruw ch'amañchä. Jubileos 6:5 qillqatanxa

Nayasti jumataki, yoqamataki, yuqaman wawamataki, taqpach wawanakamatakis Diosäskä. Jubileos 12:24 qillqatanxa

Ukanak qhepatjja, aka semanan pusi marapanjja, kimsïr phajjsin machaq phajjsinjja, Tatitun arupajj samkanwa Abram chachar purïna, akham sasa: 'Abram, jan ajjsaramti; Nayajj jumar arjjatirïtwa, premiomajj wali jach'äniwa' sasa. Jubileos 14:1 qillqatanxa

Ukat nayasti juparux saraktwa: 'Janiw uka waynarux amparam luqxamti, janirakiw kuns lurkätati; jichhasti Tatitur ajjsartamwa uñacht'ayawayta, nayrïr yoqamarojj janiw nayat jark'ktati' sasa. Jubileos 18:11 qillqatanxa

Jan axsaramti Jacob yuqaxa, Jan axsaramti, Abrahaman yuqapa: Jach'a Diosax t'unjatäñat jark'aqpan, Taqi pantjasir thakinakat qhispiyapxpan. Jubileos 22:23 qillqatanxa

Uka arumasti Tatituw jupar uñstäna, nayrïr phajjsin machaq phajjsinjja, akham sasaw jupar säna: ‘Abrahan awkiman Diosapaw nayajja. jan axsaramti, nayasti jumampïsktwa, bendicipxäma, wawanakamarus aka uraqin laq'ar uñtataw jilxattayapxäma, Abraham uywatax layku’’ sasa. Jubileos 24:22 qillqatanxa

Jan axsaramti, tayka; jan pächasimti, munañam lurarakï, chiqaparu sarnaqarakï, janirakiw wiñayatak thakhinakaj q'al tukjkäti. Jubileonaka 25:10

Kullaka, jupat jan axsaramti, chiqa thakin sarnaqaski, jan juchani jaqiwa, chiqa chuymaniwa, janiw chhaqkaniti. Jan jachapxamti. Jubileos 27:17 qillqatanxa

Ukat Judá markarux akham sänwa: ‘Tatitox ch’am churpan, ch’amsa taqi uñisirinakamar takt’añataki; Jumampi, mä yuqamampi, Jacobun yoqanakapan p'iqinchirïpxäta; Sutimampi, yuqanakaman sutipasa, taqi uraqiru, suyunakaru saraqapan. Ukapachaw jan judiöpkis ukanakajj juman nayraqataman ajjsarapjjani, taqe markanakasti khathatisipjjaniwa” sasa. Jubileos 31:18 qillqatanxa

Jan axsaramti, kunjämtix jumax uñjkta, liyt'kta ukhama, taqi kunas utjani; uqhamarac uqhamarac uqhamarac uqhamarac liyt'am. Jubileos 32:24 qillqatanxa

Jan Jacobur ajjsaramti; Jacobun uñjiripax jach'awa, wali ch'amaniwa, jach'añchatarakiwa, Esaú chachan uñjiripat sipansa juk'amp jach'añchatawa. Jubileos 35:17 qillqatanxa

Jichhasti mä jach’a juramento lurapxäma -kunatix janiw kuna juramentos ukat sipan juk’amp jach’äkiti, jach’a jach’a tukuri, jach’añchata, jach’a, k’ajkir, muspharkañ ch’amani sutimpi, khititix alaxpachsa, akapachasa, taqi kuns mayacht’asis luratayna- Jupar axsarapxañamataki, yupaychapxañamataki. Jubileos 36:7 qillqatanxa

Tunka suxtan urusti Tatituw jupar uñstäna, ukatsti sänwa: ‘Jacob, Jacob’; ukat jupax akham sänwa: ‘Akanktwa’ sasa. Ukat Jupajj akham sänwa: ‘Nayajj nayra awkinakaman Diosapätwa, Abrahamampi Isaacan Diosapätwa; jan Egipto markar sarañ axsaramti, nayax ukan mä jach’a markar tukuyäma, jumamp chikaw saraqanï, ukat (mayampiw irpapxäma), ukat aka uraqin imt’atäpxäta, Joseyasti amparanakap nayranakamar luqxatani. Jubileos 44:5 qillqatanxa

Biblian Chhaqhat Libronaka

Joaquim, jan axsaramti, janirak nayar uñjasax llakisimti, nayax Tatitun mä angelapätwa, jupaw jumar khitani, ukhamat yatiyañamataki, mayisitanakamax ist'atäxiwa, limosnakamax Dios nayraqatan makhatatäxiwa. Marian yurïwipat Evangelio 2:3

Uka qhipatsti angelax Ana warmiparuw uñstäna, akham sasa: Jan axsaramti, janirak kuntix uñjkta ukax mä ajayukïkaspas ukham amuyamti. Naya angelätwa, Dios nayraqatan mayisïwinakamsa, limosna churañamataki, jichhax jumanakan ukar khithatäpxsma, jumanakar yatiyañataki, mä imill wawaw yurini, jupasti María satawa, taqi warminakat sipansa juk'amp bendicitäniwa. Marian yurïwipat Evangelio 3:1-2

Ukat Tatitun Ajayupaw jupar samarañapa, Yatiñampi, Amuyañampi, Iwxt'añampi, Ch'amampi, Yatiñ Ajayumpi, Diosar yupaychañ Ajayupampi, Tatitur axsarañ Ajayumpiw phuqt'ani. Marian yurïwipat Evangelio 5:15

Ukanak lup'iskipansti, Tatitun angelapaw ikiskir uñjäna, ukat säna, Davidan Yokapa, jan axsaramti. Janiw Virgenan q’añu jucha luratapat kuna suyt’äwis utjañamäkiti, janirakiw kuna jan walinaksa jupat amuyañamäkiti, janirakiw warmipar irpañsa ajjsarañamäkiti; Kunatix Jupan yurki ukat jichhax amuyunakamar t'aqhisiyaski ukax janiw jaqin luratäkiti, jan ukasti Qullan Ajayun luräwipawa. Marian yurïwipat Evangelio 8:8-10

Ucatsti jilïr sacerdotejj sänwa: —Jose, Tatitu Diosamarojj ajjsarayasim, amtasim kunjamsa Diosajj Datán, Coré, Abiram chachanacarojj luräna, uca oraqejj jist'arasin manq'antatayna, jupanakan jan walt'ayasipjjatap laycu —sasa. Jichhasti, Joseya, Diosar ajjsarayasim, ukhamat familiaman jan ukham jan walt’ayasiñatakejja. Protevangelion 8:14-15 qillqatanxa

Tatitun angelapaw jupan jak'apan sayt'atäskäna, jupasti sänwa: —María, jan axsaramti, Diosan munañap katuqtaxa. Protevangelion 9:9 qillqatanxa

Uka tawaqur katuntañ jan axsarapxamti, kunatix jupan chuymapan utjki ukax Qullan Ajayutwa juti; Ucatsti mä yoqall wawa wawachasini, jupasti Jesusaruw sutichäta, jupaw marcaparojj juchanakapat qhespiyani” sasa. Protevangelion 10:18-19 qillqatanaka

Taykasti juparux sänwa: —Jan axsaramti phucha; ¡jumar jak’achasiñapkamajj jaytam! ukatsti uka ch’ukuñ tela uñacht’ayapxam, uka tela María kullakax churitu, ukat kuntix luraskäna uk uñjañäni. Jesucriston wawatpach 1r Evangelio 13:15

Jesusasti juparux sänwa: —Jan axsaramti, janirak aynacht'amti; Jesucriston wawatpach 1r Evangelio 16:12

Jesusan sepulturapan mä angelaruw warminakar saskir ist'apxta: —Jan axsarapxamti; Nayajj yattwa jumanakajj ch’akkatat Jesusar thaqapjjatama; kunjamtï nayrajj siskäna ukhamarjamaw jaktjje. Nicodemo chachan Evangelio 10:5

Ucampis Jesusajj amparat katthapisisinjja, oraqet apsüna, ucatsti ch'usaw nayarojj ch'alljjtäna. ukampis jupax ajanux pichthapisin jamp'att'itu, ukat situwa: —Jose, jan axsaramti; nayar uñtapxam, nayax Evangelio de Nicodemo 11:21

Ukhamasti, ¿khitirak jumasti, ukham jan axsarasaw qamañ utanakas taypir mantaskta, ukat janiw jach’a mutuñanakampi axsarañakix axsarayasktati, jan ukasti, kawkïr cadenanaktï katjktan ukanakat taqi mayninakar qhispiyañatakiw ch’amachaskta? Nicodemo chachan Evangelio 17:11

Ukatsti David profetax jan axsarasaw jach'at art'äna: —Tatitur machaq q'uchu q'ucht'apxam, jupax muspharkañ luräwinak lurawayi. kupi amparapampiw qullan amparapampiw atipjawayxi. Nicodemo chachan Evangelio 19:13

Uqhämasti munat jilatanaka, kunjämtejj Tatitun jutañap ist’apctajja, ukham amuyapjjam, ajjsarañampi lurapjjam, wiñay jakañaw jumanacataqui; Pablon Laodicea markar qillqat qillqata 1:10

Ukatwa Diosax Jesucristo Yuqapar khithäna, juparuw yatiyarakta, juparuw jaqinakar yaticharakta, uka l jaqir uñtasit suyt’äwinakap uñacht’ayapxañapataki, jupax sallqjat pacharukiw ukham khuyapt’ayasïna, ukhamat jan juchañchatäñapataki, jan ukasti iyawsäwiniñapataki, Diosar axsarañapataki, yupaychäwir uñt’añapataki, chiqa munasiñampi. Ukat kunjamtï Pablox t’aqhisiñ jan axsaraskänti, jan ukasti Diosan yanapt’apampiw jan axsart’as sarnaqäna, ukhamax iyawsäwipax juk’ampiw jilxattawayi, ukatwa cadenanakap jamp’att’äna. Pablon luratanakapa ukat Tecla 4:5,12

Ukatsti alaxpachat mä aruw ist'asïna: —Jan axsaramti, Thecla, chiqa luqtirixa, jumampïsktwa —sasa. Uñch'ukipxam, kawkïr chiqatix jumatakix jist'aratäki uk uñjapxam, ukan wiñay jakañ utamax utjani; ukanw beatific vision katuqäta. Pablon luratanakapa ukat Tecla 11:11

Ukhamaw uka jach’a ukat suma jaqinakan alt’at chuymanïtapa ukat Diosar axsarañapa, Qillqatanakan qillqt’ata, ist’asiriñ tuqi, janiw jiwasakix juk’amp sumaptaykiti, jan ukasti nayra pachanakas juk’amp sumaruw tukuyi; khitinakatix qullan arunakap ajjsarañampi, chiqa chuymampi katuqapki ukanaka. 1r Clemente chachan Corintios 9:1 qillqatapa

Khitinakatix jiwasanakxar utt'ayatäpki ukanakar jach'añchapxañäni; jiwasanak taypinkir chuyman jaqinakar respetapxañäni; ukat wayn tawaqunakar yatichapxañäni, Tatitur chiqañchañampi, axsarañampi. Jupanakan munasiñapax jan jaqinakar respetatäpan taqi khitinakatix religionat Diosar axsarapki ukanakaru. Ukat juk’ampejj kunjamsa alt’at chuymanïñajj Diosampejj wali ch’amanïspa uk yateqapjjpan; kunjamsa q’oma ukat qollan munasiñajj jupatak yanapt’i; kunja suma ukat jach’a axsarañapaxa; ukat kunjamsa taqi khitinakatix q’uma amuyumpi jupar jak’achasipki ukanakar qhispiyani. 1r Clemente chachan Corintios chachan qillqatapa 10:7,11,13

Jutapxam wawanaka, nayar ist'apxita, nayasti Tatitur axsarañ yatichapxäma. ¿Kuna jaqis jakañ munaspa, suma urunak uñjañ munaspasti? Lakam jan walinakat jark'aqasim, lakamar jan k'arinak parlañapataki. Jan walinakat jithiqtapxam, askinak lurapxam; sumankañ thaqhapxam ukat ukar arktapxam. Taqi khuyapt’ayasiri, suma chuyman Awkisax jupar axsaririnakatxa khuyapt’ayasiñapuniwa; ukat suma chuymampi munasiñampiw taqi khitinakatix

jupar jak'achasipki ukanakarux khuyapayasiñap churaraki. 1r Clemente chachan Corintios chachan qillqatapa 11:2-4,9

Uk uñjasax taqi kunas Diosan uñjatawa, ist'arakiwa. Jupar axsarapxañäni, jan wali lurañanakas apanukuñäni, uka ñanqha lurañanakax jan wali munañanakat juti; Ukhamat jupan khuyapayasiñap tuqi jutañ juchañchäwit qhispiyatäñasataki. 1 Clemente chachan Corintios 13:1 qillqatapa

Jumasti laxra t'aqhisiñat imantatätawa; janirakiw t'unjäwir ajjsarkätati, kunapachatï jutkani ukkhaxa. Jumajj ñanqha luririnakatsa, juchararanakarusa larusipjjätawa; janirakiw aka oraqen utjki uka animalanakarus ajjsarkätati" sasa. Sallqa animalax jumamp sumankañapawa. 1r Clemente chachan Corintios chachan qillqatapa 23:10-11

Khitinakatix jach'a jach'a tukuñ sutip jawsapki ukanakarux iyawsäwi, axsarañ, sumankañ, paciencia, paciencia, jan axsart'añ, qullanäña, suma amuyt'asiñ churapxam, taqi khitinakatix jupan nayraqatapan kusisiyapki ukanakaru. Jesucristo jach'a Sacerdotesa, Arxatirisa tuqi, jupan jach'a kankañapa, jach'a kankañapa, ch'amapa, jach'añchatäñapa, jichhax wiñayataki. Amén. 1 Clemente chachan Corintios 24:2 qillqatapa

Janiraki jaqinakar axsarapxañäniti, jan ukasti Diosar axsarapxañäni. Uqhämasti, ukham jan walinak lurañänixa, Tatitux akham siwa: Jumanakax nayamp chikt'atäpxasma, nayan pachpa chuymajansa, janirak kamachinakaxar phuqhapkasmaxa, nayasti jumanakar jaqunukuñ munsma, ukat sapxsmawa: nayat jithiqtapxam; Nayajj janiw yatkti kawkitsa jutapjjtajja, jan wali luririnaka. Clemente chachan 2ri Cartapa Corintios 2:15

Ukhamasti, jilatanaka, akapachan jakañas laykux taqi chuyma apanukupxañäni, khititix jawskistu ukan munañap lurapxañäni, jan axsaras akapachat sarxañataki. Tatitux siwa: "Jumanakax lobonak taypinkir ovejanakjamaw tukupxäta" sasa. Pedrosti sarakïnwa: —Lobonakajj ovejanak t'unjapjjaspa ukhajja, ¿kamachasmasa? Jesusasti Pedrorux sänwa: —Jiwasax jan uwijanakax lobonakar axsarapxamti. jan ukasti, khititix jiwatamat qhiparux almampi, janchimpi infierno ninar jaquntañatak ch'amanïki ukaruw axsarapxam. Clemente chachan 2ri Cartapa Corintios 3:1-2

Jichhax iyawsäwisan yanapirinakax axsarañampi, pacienciampi; jiwasan ch'axwirinakasa, jaya pacha pacienciani ukat continencia. Epístola General de Bernabe 2:2 qillqatanxa

Diosar yupaychañ yatiñäni, Diosan mä suma templopar tukuñäni. Kunjamtï jiwasanakan k'arinak utjkixa, Diosar axsarañ tuqit lup'ipxañäni; ch'amasarjam ch'amachasipxam, kamachinakap phuqhañataki; Ukhamat jiwasax aski taripäwinakapat kusisiñasataki. Epístola General de Bernabé 3:12 qillqatanxa

Ucampisti wali sum arsüna, camandamientor respetasa. Ukhamasti, ¿kunsa sispacha?... Tatitur axsaririnakat katxaruñasataki; khitinakatix chuymapan katuqapki uka aru kamachit lup'ipki ukanakamp chika; Khitinakatix Tatitun aski taripäwinakap yatiyapki, kamachinakap phuqhapki ukanakamp chika; Epístola General de Bernabé 9:17 qillqatanxa

Ukat mayamp: Jupax ch'aman qalan jach'a p'iyan jakasini. Ukat uka qhipatxa, ¿kunas uka pachpa profetan arktaski? Umapax chiqa chuymaniwa; jumanakax reyirux jach'a kankañamp uñjapxäta, almamax Tatitur axsarañ yatiqapxäta. Ukat ¿kunas akat qhiparux purini?...Ukat kupi tuqirux mä jawiraw saraskäna, uka jak'ansti suma quqanakaw jilsuwayxäna; Khititejj ukanak manq'kani ukajj wiñayatakiw jakani" sasa. Ukan amuyupax akawa: juchanakampi, q'añuchawinakampi phuqt'at umaruw saraqañasa; jan ukasti, achunak achuyapxam; chuymanakasan ajjsarañampi, suyt'äwimpi Jesusan utjatap layku, ajayumpi. Khititix uka achunak manq'kani ukax wiñayatakiw jakani. Epístola General de Bernabé 10:6,14 qillqata

Janiw yuqamatsa ni phuchamatsa amparam apaqkätati; jan ukasti wayn tawaqutpach Tatitur axsarañ yatichapxani. Jaqi masiman yänakapxa janiw munañamäkiti; janirakiw lunthatasir jaqïñamäkiti. Janirakiw chuymamax jach'a jach'a tukuri jaqinakampix mayachatäkaniti; ukampis aski jaqinak taypin jakthapitaw uñjasïta. Kunanakatix jumar paskätam ukaxa, askirjamaw katuqäta. Jupajj janiw pä amuyunïñamäkiti, janirakiw pä arunïñamäkiti; pä laxrax jiwañan sipitapawa. Tatiturusa, jisk'a uywirinakarusa, Diosan representantenakapar uñtasita, axsarañampi, respetompi. Diosar confiyapki uka yanapirinakamarojj janiw khiti yanapirinakamar chuym ust'aykätati; jan ajjsarañamataki, khititejj panpachan p'eqt'ki ukaru; Jupajj janiw khitirus jawsayañatak jutkänti, jan ukasti khitinakarutï ajayujj wakicht'ki ukanakar jawsiriw jutäna. Epístola General de Bernabé 14:12-15 qillqatanxa

Qhipa pachanakax purinxiwa, ukhamax wali respetompi, Diosan pacienciapar axsarapxañäni, ukhamat jan juchañchatäñasataki. Jutïr colerasiñar ajjsarapjjañäni, jan ukajj kuna khuyapayasiñatï jichhajj kusisitäktan ukar munasipjjañäni, ukhamat mä khuyapayasiñampi, jan ukajj yaqha khuyapayasiñampi, Cristo Jesusamp chika, cheqpach jakañar puriñasataki. Ignacio chachan Efesios 3:5-6 qillqatan qillqatapa

Jichhasti nayajj juk'amp ajjsarañajawa; ukat jan jach'a jach'a tukuñ munir jaqinakar ist'añajataki. Ignacio chachan Efesios 1:13 qillqatan qillqatapa

Ukampis naya pachpar purisa, Gad chachan jach'a kankañapat amtasisa, jan axsaras qunqurt'asisaw nayrjarjam juchanakaj arsuñ qalltawayta. Hermas sat chachan awatiripa (Visiones) 3:8

Nayraqatax mä sapa Diosaw utji sasaw iyawsapxam, jupaw taqi kunatix jan kunan utjki ukanak lurawayi ukat mä jaqir tukuyi. Jupax taqi kuns amuyt'i, ukat jach'akiwa, janiw khitis amuyt'kaspati. Khitis janiw kuna arunakampis qhanañchañjamäkiti, janirakiw amuyunakampis amuyt'añjamäkiti. Ukatpï jupar iyawsapxam; ukatsti jupar axsarapxam; Jupar axsarasax taqi jan walinakat jithiqtapxam. Ukanak imt'am, taqi munañanakamsa, ñanqha lurañanaksa jumat jayarst'ayapxam, chiqapar sarnaqañampi isthapisim, uka kamachirjam sarnaqapxäta ukhaxa, Diosatakiw jakapxäta. Hermas libron 2ri libropa (Comandanaka) 1:1-5

Nayajj nayajj jumaruw mayïma, jupajj nayrïr camachitanacajjanjja, iyawsäwi, ajjsaraña, arrepentisiñamp imañamatakiw säna. Jisa, Tata, sasaw sista I. 2do Libro de Hermas (Comando) 6:1

Diosar ajjsarapjjam, mandamientonakap phoqapjjam sasaw saraki. Jumatix mandamientonakap phuqätaxa, taqi luräwinakan ch'amanïtawa, taqi luratanakamax wali sumapunïniwa. Diosar axsarasasti taqi kunsa sum luräta —sasa. Uka ajjsarañaw jumar jan walt'ayasiñama, ukhamat qhespiyatäñamataki. Ucampis jan diablorojj ajjsarapjjamti, jumatejj Tatitur ajjsarätajja, juparuw munañanïyäta; kunattix janiw jupan ch'amapax utjkiti. Jichhasti janitix jupar ch'amanïkchixa, janirakiw jupar axsarañasäkiti. Ukampis khititix jach'a ch'amanïki ukax juparuw axsarañapa, khititix ch'amanïki ukax axsarañapawa. Ukampis khititix jan ch'amanïki ukax taqinin jisk'achatawa. Supayan luräwinakap ajjsarapxam, jan wali luräwinakap layku. Tatitur axsarasasti, janiw Supayan luräwinakapxa lurkätati, jan ukasti, jan walinakat jithiqtäta. Ukatwa pä ajjsarañajj utji; jumatix jan walinak jan lurkätaxa, Tatitur axsaram, janiw uk lurkätati" sasa. Ukampis jumatix askinak lurañ munstaxa, Tatitur axsarañax wali ch'amaniwa, jach'a jach'a kankañaniwa. Ukhamasti, Diosar axsaram, jumasti jakarakïtawa, khitinakatix jupar axsarapki, kamachinakapsa phuqhapki ukanakax Tatitun jakañapawa. Ucampis jan uñjirinakajja, janirakiw jakañas utjquiti. Hermas libron 2ri libropa (Comandanaka) 7:1-6

Janiw kuna aski luräwinakatsa jithiqtapxamti, jan ukasti lurapxam. Ist'am, sasaw jupax säna, kuna askinakas uka suma lurawinakan askixa, kunatix jumax lurañamawa, qhispiyasiñataki. Taqi kunat sipansa nayrïrix iyawsäwiwa; Tatitur axsaraña; mayjasiwi; mä amtar puriña; khuskhata; chiqa; llamp'ucha; q'oma sarnaqaña. 2ri Libro de Hermas (Comando) 8:8

Ucampis Tatitur ajjsariri, Diosat cheqäqui uca yatipqui ucanacajja, Tatituruw taqe kunsa amuyapjje. taqi kuntix jupanakar sapki uk amuyapxam, ukat jank'akiw amuyapxam, Tatitur axsarañax jupanakan utjatap layku. 2ri Libro Hermas (Comando) 10:13

Ukhamasti, khititix taqi jan wali munañanakat jithiqtkani ukaxa, Diosatakiw jakani. ukampis khitinakatix jupanakar ist'apki ukanakax wiñayatakiw jiwapxani. Uka jan wali munañanakax jiwañaruw puriyi. Ukhamasti, aski kankañ munañampi isthapisim, Tatitur axsarañampi isthapt'asisa, taqi ñanqha munañanakar saykatasim. Uka axsarañax suma munañanakan utji; kunapachatï ñanqha munañanakax Tatitur axsarañampi armat uñjapxätam, ukat ukar saykatañ uñjapxätam ukhaxa, jumat jayaruw t'ijtxani, janirakiw nayraqatam uñstkaniti, jan ukasti armaduramarux axsarapxätawa. Jumaw atipjäwi katuqäta, uka laykusti coronat utt'ayatätawa; ukatsti uka suma munañaruw purini; ucatsti Diosar atipjäwim churäta, cuntejj juma pachpa luran munkta uca luräwinacaruw jupar servïta" sasa. Jumatix suma munañanakar luqtäta, ukat ukar ist'askätaxa; jumaw ñanqha munañanakamarux apnaqañ jikxatäta; Jupanakasti jumar ist'apxätamwa, kunjamtï jumax munkta ukhama —sasa. Ukat nayasti saraktwa: "Tata, ¿kunjamsa uka munañar luqtañ yatta?" Jupasti siwa: "Diosar axsaram, jupar atinisim, chiqa kankañaru, chiqa kankañar munapxam, askinak lurapxam" sasa. Hermas libron 2ri libropa (Comandanaka) 12:6-10

Tatitu Diosamaru kutt'apxam, Supayampi, kusisiñanakapampi apanukupxam, jan wali, k'allk'u, q'añu ukhamätap layku. Ucat jan ajjsarapjjamti Supayar, jupajj janiw jumanacjjarojj ch'amanïquiti. Nayasti jumanakampïsktwa,

arrepentisiñ yatiyiri, jupar munañanïña. Supayax chiqpachapuniw jaqinakar axsarayi; ukampis axsarañapaxa inamayakiwa. Uqhamasti jan jupar ajjsarapjjamti, jupasti jumanakat jaltjjaraquiniwa. Jumanakatix jupar saykatapxätaxa, jupax jumanakat jan walt'ayasaw jaltxapxätam. Ukampis khitinakatix jan iyawsäwin phuqt'atäpki ukanakax Supayar axsarapxi, mä jach'a ch'amanïkaspas ukhama. Kunatix saxrax Diosan i luqtirinakaparux yant'i ukat ch'usat jikxatchi ukhax t'unjaraki. Ucampis naya, arrepentisiñ yatiyirijja, sapjjsmawa, jan Supayar ajjsarapjjamti, cunalaycutejj nayajj jumanacaruw khitanitäyäta, jupamp chikäñataqui, taqe chuymamampi arrepentisipjjañataqui, iyawsañan ch'amañcht'apjjañajataqui. Ukhamajj jan mä juk'sa ajjsarañamäkiti, kunattejj jan ch'amanïki, jiwat jaqen nervionakapjama. Ukampis nayar ist'apxita, taqi ch'aman Tatituru axsarapxam, jupaw jumanakar qhispiyañataki, t'unjañatakis ch'amani. Jupan kamachinakap phuqhapxam, ukhamat Diosar jakasipxañamataki. 2ri libro Hermas (Comando) 12:22-23,27,30,33

Ucampis kuntix Tatitun sutip layku lurapkäta ukxa, markaman jikxatapxäta, jan llakisisa, jan axsarasaw kusisipxäta. Ukatpï jan yaqha markankirinakan qamir kankañap jan munapxamti; Diosan luqtirinakapatakejj t'unjirïpjjewa. 3r Libro de Hermas (Similitudes) 1:9

Ucampis Tatitur atinisim, jumatix akanak lurasma, jupar axsararakïta, taqi jan wali luräwinakat jithiqtätaxa, Diosatakiw jakasïta" sasa. 3r Libro de Hermas (Similitudes) 5:6

Nayasti juparux sistwa; Tata, jichhajj mä kun uñacht'ayañamatakiw wali achikt'assma. ¿Kunsa jumajj jiskt'tajja, sänwa? Nayasti juparux sistwa; ¿Diosar ajjsarañat jitheqtirinakajja, k'ari kusisiñanakampi kusist'añanakamp kusisipkäna uka pachpa tiempot t'aqhesiyat uñjasipjje? Jupax akham situwa: Jupanakax pachpa pachatakiw t'aqhisiyat uñjasipxi. 3r Libro de Hermas (Similitudes) 6:28

Nayasti juparux saraktwa: Tata, taqiniw ukanak ist'apxani ukhax arrepentisipxañap suyt'askta —sasa. Nayajj atinisiyätwa, taqe khitinakatejj jan wali luratanakap uñt'asipkani, Tatitur ajjsarañ qalltapkani ukanakajja, arrepentisiñaruw kutt'apjjani. 3r Libro de Hermas (Similitudes) 8:81

Ucampis jichhajj angelan qhant'atätawa, ucampis pachpa Ajayumpi. Ucampis jumajj taqe kunsa sum amuyt'asim; ucat nayajj uka jach'a yatiyirin utamar khitanitätwa, cunapachatejj take uc ch'amampi uñjcäta ucapachajja, jan nayrjam ajjsarañataqui —sasa. 3r Libro de Hermas (Similitudes) 9:4

Ukampis khitinakatix axsarasipkäna, pächasirïpkäna, Cristor arsupxañapataki jan ukax jan iyawsapxañapataki, jupanakpachat amuyt'asipxäna, ukampis t'aqhisiwayapxi; achunakapax juk'amp jisk'akiwa, kunatix uka amuyt'awix chuymanakapar purintäna. 3r Libro de Hermas (Similitudes) 9:237

Yatipxam, uñjapxam, kunapachatix Jesusar nayar katuyapkta uka uruxa, naya pachpaw khuyapt'ayasiyäta, amparanakaj jariqasisax (jan juchanïtwa), khititix kimsa urut sepulturat sartawayki ukat jupar kusisiyañ munta, jumamp chika ch'akkatat uñjasiñ munatam layku. Ukampis jichhajj jiwayirinakatsa ukat sepulturap uñjir soldadonakatsa yateqtwa, jiwatanak taypit jaktatapjja. Ukat nayajj juk'ampiw qhanañcht'awayta, Galilea markanjja, pachpa uñnaqapampi, pachpa arupampi, pachpa yatichäwipampi, suma amuyt'asir discipulonakampiw uñstäna, janiw kunatsa mayjt'känti, jan ukasti jan ajjsart'asaw jaktäwipsa, wiñay reinopat yatiyäna. Pilaton Herodesar cartapa

Edén markan armt'at libronaka

Chuymamar ch'amañchasim, jan axsaramti. Aka ch'amakax janiw mä castigokiti. Ucampis, Adán, nayajj uru lurta, ucaruw Inti uchata qhan churañataki; ukhamat jumampi wawanakamampi lurañanakam phuqapxañamataki. 1r Libro de Adan ukat Eva 13:12

Qhanajj jupanakar kutt'anjjatap uñjasajja, jan ajjsarañat jark'aqasipjjäna, chuymanakaparus ch'amañcht'asipjjänwa. Huertankkasajj Diosan arup ist'asa, huertan arunak ist'asasa, Jupar ajjsarasasa, Adanajj janipuniw intin k'ajkir qhanap uñjkänti, janirakiw uka nina nakhantat junt'u thayapas cuerpopar llamkt'känti. 1r Libro de Adan ukat Eva 16:2,7

"Ukampis jichhax chuymamar ch'amañcham, jan axsaramti. Nayax jumampïsktwa kuna urunaktix jumatak amtkta ukanak tukuyañkama". 1 Libro de Adan ukat Eva 19:6

Ukampis Diosajj Adanampi Evampirojj akham sänwa: “Jan ajjsarapjjamti, janiw nayajj jumanakar jak’achasiykäti, jumanakatjja, aka qollut jaqunukuwaytwa, janirakiw kuna jan walt’ayañas uka qollun jaytkäti” sasa. 1 Libro de Adan ukat Eva 20:2

Ucat Adanajj Diosarojj sänwa: “Hertankaskäyät ukhajja, janiw junt’u thayasa, qarjañasa, janirakiw sarnaqañsa, khathatiñasa, ajjsarañas yatkti, ukampis jichhajj aka oraqer purisajj taqe aka t’aqhesiñanakajj nayaruw purini” sasa. Ukat Diosax mayampiw Adanar säna: “Aka uraqin axsarañampi, khathatiñampi, llakt’ata, t’aqhisiñampi sarnaqata, aka qullu pataru sarasa, ukat jiwañasa, taqi ukanakxa naya pachpaw qhispiyäma” sasa. 1r Libro de Adan ukat Eva 22:3,6

Janïr Adanajj ukham siskäna ukhajja, Diosan mä angelapaw p’iyan uñstäna, jupasti akham sänwa: “Adán, jan ajjsaramti. Akajj Supayawa, ejercitopampiw sallqjañ muntamjja, kunjamtï qalltan sallqjapktam ukhama. Nayrïr kutiw katarin imantatäjjäna, ukampis jichha kutejj qhana angelar uñtasitaw jumar jak’achasini, ukhamat jumajj jupar yupaychäta ukhajja, jupajj ch’amañcht’asiñapataki” sasa jumanakar chuym ch'allxtayapxsma, Dios nayraqatan —sasa. Ukat angelax Supayampiru, ejercitoparus Adanampi Evampit alisnukusin akham säna: “Jan axsarapxamti, jumanakar lurir Diosaw ch'amañchapxätam” sasa. 1r Libro de Adan ukat Eva 27:12,15

Ukwa Diosax yatiñapamp luräna, ukhamat uka quri thujrunakax Adanamp chika p’iyan utjatapata, arumanthix qhanampi qhant’añapataki, ukat ch’amakar axsarañap tukjañataki. 1 Libro de Adan ukat Eva 29:7

Ukat Diosan Arupax Adanaruw purinïna, ukat juparux sänwa: “Adán, ¿kunatsa jan ukham axsarañax utjktamti, janirak aka ayunañsa, janirak aka llakisiñasa?

Ukampisa, Adán, jan axsaramti, janirak chuymamanxa samti, nayasti aka qalaru mä toldo ukham liwxatta, jumar t'aqhisiyañataki —sasa. 1 Libro de Adan ukat Eva 49:5

Ukat Diosax angelanakaparuw Adanampi Evampir kusisit p’iyan irpapxañapatak mayïna, jan ukax axsarañat sipansa. 1r Libro de Adan ukat Eva 56:10

Ukatxa Diosan Arupax Adanampi Evampiruw purinïna, jupaw t’aqhisiñanakapat jaktayäna, ukat Diosax Adanar akham sänwa: “Ch’amanïm, ukat jichhak jumar jutki uka jaqirux jan axsaramti” sasa. 1r Libro de Adan ukat Eva 59:4

¡Ukhamasti, ¡Adan, uñjam, juman nayraqataman, alayan jist'antat uñjam, janiw jaltxañjamäkiti! Ucatwa nayajj sisma, jupar jan ajjsaramti; jichhat uksarux sum amuyt'asim, jupat amuyasim, kuntix jupax jumar lurkätam ukanakxa. Adanampi Evampi 2ri Libro 4:5

Wawaxay, jan axsaramti; janiw kuna p’inqasiñas ukan utjkiti. Jaqichasiñ munta, uñisirinakan jan atipt'añapataki. Adanampi Evampi 2ri Libro 7:3

Ukampis jichhasti, Set, wawaxay, markaman p'iqinchiriparu uñt'ayasiñama; jupanakar uñjapxam, Diosar axsarañampiw uñjapxam; ukatsti suma thakin irpapxam, Diosar ayunapxañapatak mayt'apxam; Supayarux janiw ist'apxañapäkiti, jan jupanakar t'unjañapataki. Adanampi Evampi 2ri Libro 8:14

Ukatsti Set chachax sapa pusi tunka uruw ayunasirïna, jilïr wawanakapas ukhamaraki. Kunatix Set chachan familiapax huertan quqanakan thujsap ist'apxäna, thayax ukham thayt'ankäna ukhaxa. Jupanakax kusisita, jan juchani, jan akatjamat ajjsarirïpxänwa, janiw envidiasiñas, jan wali lurañas, uñisiñas jupanak taypin utjkänti. Janiw uywanakan munañapax utjkänti; janiw jupanak taypit lakat jan wali arunakasa, ñanqha arunaksa mistkänti; janirakiw jan wali iwxt’anakas ni sallqjañas utjkiti. Uka tiempon jakirinakax janipuniw juramento lurapkänti, jan ukasti jan walt’äwinakanxa, kunapachatï jaqinakax juramento lurapxañapäkäna ukhaxa, Abel chachan wilapampiw juramento lurapxäna. Adanampi Evampi 2ri Libro 11:11-12

Enoc chachajj jupanakar sarakïnwa: “Almanakam uñjapjjam, Diosar ajjsarañampi, Jupar serviñampis ch’amachasipjjam, cheqapar iyawsäwimpi yupaychapjjam, cheqapar yupaychapjjam, jan juchani, taripäwimpi, arrepentisiñampi, q’oma chuymampi servipjjam” sasa. 2ri Libro Adanampi Evampi 22:7

Enoc, jan axsaramti; wiñay Diosaw juman ukar khitanipxitu, ¡uñtapxam! jichhüruw nanakamp chika alaxpachar makhatäta, yuqanakamarusa, taqi utamankirinakarus taqi kuntix aka uraqin jan jumamp utam lurapkani uk yatiyäta, janirak khitis thaqkpanti, Tatitux jupanakar kutt'ayañkama. Enoc 1:10 qillqatan imantatanakapa

Wawanaka, ist'apxita, janiw yatkti kawkirus sarañaxa, janirakiw kunas nayar pasani uk yatkti; jichhasti, wawanakaja, sapxsma: jan Diosat jithiqtapxamti inamaya uñnaqan nayraqatapan, khititix jan Alaxpachasa, akapachasa lurkatayna, akanakax jiwaratäniwa, jupanakar yupaychirinakasa, Tatitux chuymanakamx jupar axsarañan iyawsaypan. Jichhasti wawanakaja, jan khitis nayar thaqhañ amtpanti, Tatitux jumanakar kutt'ayañapkama. Enoc 2:1 qillqatan imantatanakapa

Enoc, jan axsaram, jan axsaramti' sasaw Tatiturux jaya chiqat uñacht'ayitu, wali jach'a tronopan qunt'atäsa. ¿Kunas tunka alaxpachan utji, Tatitux akan jakaski? Enoc 20:2 qillqatan imantatanakapa

Ukat Tatitux mä jach'a jach'a tukur jaqiparuw khithäna, Gabriel arcángel, ukat jupax akham situwa: 'Enoc, jan axsaramti, wiñayatakiw Tatitun nayraqatapan sartasim, sartasim, nayamp chik jutam' sasa. Enoc 21:4 qillqatan imantatanakapa

Jan axsaram Enoc, jan axsaramti, sartasim ukat wiñayatakiw ajanujan nayraqatapan sayt'asim. Enoc 22:5 qillqatan imantatanakapa

Kunjamatix mä marax yaqha marat sipan juk'amp jach'añchatawa, ukhamarakiw mä jaqix maynit sipan juk'amp jach'añchata, yaqhipanakax jach'a yänakapata, yaqhipanakax chuyma yatiñanakapata, yaqhipanakax mä juk'a amuyt'awinakapata, yaqhipanakax k'ari chuymanïtapata, maynix laka amukt'añapataki, maynix q'umañapataki, maynix ch'amapata, maynix suma uñnaqt'anitapata, maynix wayn tawaqutaki, maynix wali ch'amanïtapata, maynix janchi uñnaqapata, maynix sensibilidad tuqita, taqi chiqan ist'atäpan, ukampis janiw khitis jupat sipan juk'amp askïkiti Diosar ajjsarchejja, jutïrinjja juk'amp jach'añchatäniwa. Enoc 43:2 qillqatan imantatanakapa

Ukhamatwa wawanakamar uñt'ayapxsma, ukat pankanakax wawanakamarux lakirapxarakta, taqi wawanakamaru, ukhamarak markanaka taypin khitinakatix Diosar axsarañ amuyunïpkani ukanakaru, jupanakax katuqapxpan, ukat kuna manq'añanakat sipansa, jan ukax aka uraqin muxsa manq'anakat sipans juk'amp munasipxañapataki, ukat ullart'apxpan ukat jupanakar ch'amanchasipxañapataki. Ukat khitinakatix Tatitur jan amuyapki, Diosar jan axsarapki, jan katuqapki, jan ukasti jan katuqapki, jan katuqapki (sc. libronaka), mä axsarkañ taripäwiw ukanak suyt'aski. Enoc 48:5-6 qillqatan imantatanakapa

Nayan suyt'äwijasti Tatituruw puri, janiw axsarkäti, Tatituw qhispiyirijaxa, janiw axsarkäti: Odas de Salomón 5:9

Nayasti chiqa kankañan ch'aman tukuwayta, chiqapar sarnaqatamat qullanäxaraktwa; uñisirinakajasti nayaruw axsarapxitäna; Odas de Salomón 25:10 qillqatanxa

Khitinakatix jan kuna q'añuni ukan sarnaqapki ukanakax janiw axsarapkaniti. Odas de Salomón 39:5 qillqatanxa

Ukat amparanakasarusa, uka chimpu chint'atäñapatakiw qhan mayïna, ukhamatwa taqi lurañanak chiqapar lurañasa, luratanakasat amtasiñasa ukat taqi kunat sipansa Diosar axsarañasa, uk qhan uñacht'ayi. Aristías chachan cartapa 6:48

Ukat akham sarakïnwa: 'Mä jaqetï taqenir cheqapar uñjkaspa ukhajja, sapa kutiw cheqaparjam sarnaqani, taqe amuyunakajj Diosan uñt'atawa' sasa. Jumatï Diosar ajjsarañ qalltasma ukhajja, janipuniw kuntï lurañ amtkta uk jaytkätati' sasa. Aristías chachan cartapa 7:35

Ukat akham sarakïnwa: 'Taqe jaqenakajj Diosan utt'ayatäpjjewa, jach'a jan walinaksa ukhamarak jach'a askinaksa jaljtapjjañapataki, kunattejj janiw khiti jaqejj ukanakat qhespiyatäkaspati' sasa. Ukampis khitirutï mayisiñasäki uka Diosaw jan axsaras aguantañatak ch'amañchistu' sasa. Ukat uka jaqirux akham jiskt'äna: '¿Kunatsa jan axsart'irïñax chiqpachapunixa?' sasa. Ukat akham sasaw jaysäna: 'Jan wali horasan mä suma amtajj qalltan amtaparjam phoqatäni ukhajja' sasa. Rey, taqi kunas jumatakix wali askiwa, amtäwimax walikïskiwa' sasa. Aristeas chachan qillqatapa 7:49,51-52

Ukat akham sasaw jaysäna: 'Taqi jaqinakar suma chuymampi uñjasax amigopäñ atipjäta ukhaxa, janiw khitirus axsarañamäkiti' sasa. ¡Taqi jaqimp munasiñax Diosat katuqañat sipansa wali sumawa! Aristías chachan cartapa 8:32

Ukat mayninakjam jach'añchasasti, reyejj mayniruw jiskt'äna: ¿kunjamarak jan ajjsarañat qhespiyasispasti? Ukat akham sarakïnwa: 'Kunapachatix amuyunakax jan kuna jan walinak luratapat amuyasi, ukat Diosax taqi suma iwxt'anakar irpki ukhaxa' sasa. Aristías chachan cartapa 9:13-14

Reyejj uka jiskt'arojj wali jach'at jach'añchäna, ukat uka qhepa jaqer uñkatasajj akham sänwa: '¿Khitinakarus fuerzanakan oficialanakap utt'ayañasa?' sasa. Ukat akham sasaw qhanañcht'äna: 'Khitinakatï jan ajjsarirïpki ukat cheqapar sarnaqañan juk'amp sumäpki ukat khitinakatï jaqenakan jan kuna jan walt'äwin uñjasipjjañapatak juk'amp llakisipki ukanakajja, jank'akiw jakäwip apt'asisin atipjañatakejj juk'amp llakisipjje' sasa. Kunjamtï Diosax taqi jaqinakar sum lurkixa, ukhamarakiw jumanakax Jupat yateqasisax taqi apnaqirinakamar suma chuymanïpxtaxa' sasa. Aristeas chachan cartapa 10:9-10 qillqata

Kunatix jach'añchawix jupanakan jan axsart'irïtapata ukhamarak aguantatapata, janiw akapachankirinakakikiti jan ukasti jupanakan jiwayirinakapan jach'añchawipax jupanakarux qillqirinakaruw tukuyi, kuna tiranía ukan t'unjatäki uka tiranía ukan t'unjatäñapataki, kunatix jupanakax aguantapxatapampiw tirano ukar atipt'apxäna, ukhamat jupanak tuqiw markapax q'umachatäxäna. Jichhax yatiñ kankañax taripañ tuqi, chiqapar uñjañampi, jan axsart'añampi, jan axsart'añampi uñacht'ayatawa. Macabeonakan pusi libropa 1:9,16

Janirakiw chuymankipstataxan q'uma lakax q'añuchkätati, ukhamarak jakäwijan Leyirjam sarnaqataxsa. Awkinakajax q'umaw katuqapxitani, jiwañkama t'aqhisiñanakamat jan axsarasa. Macabeos libron pusi libropa 2:57

Ukatxa, mä chiqanx chuymankipstatätapat khuyapt'ayasisa, mä chiqanx amigopat khuyapt'ayasisa, mä chiqanxa, jan axsart'irïtapat wali askit uñjasa, reyin yaqhip cortenkirinakax jupar jak'achasisin akham sapxänwa: Macabeos pusi libro 3:8

Ukampis jupanakax amuyt'ayatanakap ist'asa, ukat axsarkañ motoranakap uñjasax janiw jan axsarañak uñacht'ayapkänti jan ukasti chiqpachanx filosofía ukarux tirano ukar uñisiñatak wakicht'apxäna, ukat chiqap Razón ukampix tiranía ukarux jisk'achapxäna. Macabeos libron pusi libropa 4:30

Ukampis uka jaqin jan axsart'as arsutapatxa wal colerasipxäna, ukat ch'iyjasir motoranakapampix amparanakapsa kayunakapsa ch'iyjapxäna, ukat ch'akhanakapsa ch'akhanakapat apsupxäna, ukat ch'akhanakapsa apsupxäna; ukatsti amparanakaparu, amparanakaparu, kayunakaparu, codo ch'akhanakaparu muyuntapxäna. Macabeos libron pusi libropa 5:31

Ucat sapa mayniw maynit maynikam uñnaqt'asin wali ch'amampi sapjjäna: —Taqe chuymampiw Diosar katuyasjjañäni, jupaw almanakas churistu, cuerpos mayt'asiñäni, Ley phoqhañasataki. Khititejj jiwayirjam amuyki ukarojj jan ajjsarañäniti; kunattix mä jach'a ch'axwäwi ukat almax jan walt'äwiw wiñay t'aqhisiñamp suyt'aski, khitinakatix Diosan ordenanzap p'akintapki ukanakaru. Macabeos libron pusi libropa 6:26-27

Ukampis taqe taykanakat sipansa, paqallqo yoqanakat sipansa, mayninakat sipansa juk'amp munasiñampiw uñjasïna, paqallq wawanïsajj taykajj purakapan achupatjja, taykapan munasiñapwa jikjjatasïna, ukat sapa maynir wali munasiñampi usuntatapat walja t'aqhesiñanak utjatapat jark'atänwa, ukampis Diosar ajjsarañampiw jichha tiempon wawanakapan jan kuna jan walt'äwin uñjasipkäna ukanak jan yäqkänti. Janirakiw jachktati, kunapachatix t'aqhisiñanak taypin sapa maynin nayranakap uñjasax jan axsaras pachpa t'aqhisiñanak uñkatasa, ukat khathatit nayranakapan jiwañar jak'achasiñ chimpunak uñjasa. Kunatix jupax pachpa amuyupanw uñjäna, kunjamatix mä concilio-cámara, naturaleza, awk tayka, ukhamarak tayka-munasiña, ukat wawanakapax estante ukan k'ari arxatirinakax uñjkatayna ukhama, ukat jupax, taykax pä voto ukanakat ajlliñjamarakïnwa, maynix jiwañapataki, maynix jakañapatak qhispiyañataki, ukatx janiw paqallq yuqall wawanakapar mä juk'a pachatak qhispiyasiñap uñjkänti, jan ukasti, chiqäkaspas ukhamaw uñjäna Abrahaman phuchapa, Diosar axsart'ir jan axsart'irïtap amtayäna. Macabeonakan pusi libropa 7:5,14,20

Ukampis qullan Diosar axsart'ir taykax janiw khitirus ukham jachkänti, janirakiw khitirus jiwañat qhispiñapatak achikt'askänti, janirakiw jiwañampïskir jaqinakjam jupanakat jachkänti; ukampis jan sayt'as almanïkaspa ukat

yuqanakapar walja kutis jan jiwir jakañar apankaspa ukhama, juk’ampejj religionat jiwapjjañapatakiw jupanakar achikt’asïna ukat achikt’asïna. Macabeos libron pusi libropa 7:34

¡Ay wawaja! Diosar ajjsarir yatiñan jaqenakampi, jupanakjamäpjjam, janirak jan yatirir jak’achasimti, jan jupar uñtasitäñamataki, thakinakapsa yateqañamataki” sasa. ¡Ay wawaja! Diosar ajjsarir jaqerojj jupar ajjsartam, jach’añcharakim” sasa. ¡Ay wawaja! jan axsaramti, khititix jumar lurktam ukaru, jan amukt'añapataki. ¡Ay wawaja! jan samarañ utjki uka jaqejja, jiwañajj jakañat sipansa juk’amp sumapunïnwa; jachañ ist'añax q'uchuñat sipan juk'amp askiwa; llakisiñampi jachañampi, Diosar axsarañax jupanakan utjchixa, q'uchuñat sipansa, kusisiñat sipan juk'amp askiwa. Ahicar chachan sarnaqäwipa 2:14,20,34,48

Faraonasti, laxrapan jan axsart'as arsutapampi, jan axsart'as jaysatapampix wal muspharäna. Ukat Faraonax tronopat sartasïna, ukat Haiqâr nayraqatan sayt’asïna, ukat juparux sänwa: ‘Jichhax yatiyapxita, khitinakarus rey reyimax uñtasi, ukat jach’a jilïrinakaparus khitinakarus uñtasi uk amuyañataki’. Ahicar chachan sarnaqäwipa 5:49

Ukhamajj wawanakajja, warminakan suma uñnaqt’anïñapjja, jan ist’apjjamti, janirakiw jupanakan luräwinakapsa amuyapjjamti; jan ukasti Tatitur ajjsarañan sapa chuyman sarnaqapjjam, suma lurañanacaru, yateqañanacaru, ovejanakamarusa ch’amachasipjjam, Tatitojj mä warmi churañapcama, jupar munañaparjama, jan nayjam t’aqesiñamataki. Rubén 2:1 qillqatan Testamentopa

Pä maraw Tatitur ajjsarañampi ayunañampi t'aqhisiyayäta, envidiasiñat qhespiyasiñajj Diosar ajjsarañampiw juti, uk yatirakta. Simeón 1:18 qillqatan Testamentopa

Jichhasti wawanakaxa, jumanakarux sapxsmawa: Tatitu Diosamarux taqi chuymamampi axsarapxam, taqi kamachiparjam sarnaqapxam. Diosar ajjsarañan yatiñ kankañajj ch’amachasim; kunatix katuntatäñar irpañax utjkchixa, markanakasa, uraqinakas t'unjatäkchixa, quri qullqisa, taqi yänakas t'unjatäkchisa, yatiñan jaqinakan yatiñapax janiw kunas apaqkaspati, jan ukasti jan Diosar jan yupaychañ juykhüñasa, juchat jutki uka jan sintt'asirïñasa. Leví 4:1,8 qillqatan qillqatapa

Ucatsti ajjsarañaw jupanacarojj purt’äna, janiw nanacampi nuwasiñjja munapcänti. Nayax pä tunk maranïyätwa kunapachatix aka ch’axwäwix purinkäna ukhaxa. Cananeonakax nayaru, jilanakajarus axsarapxirïtu. Judá chachan Testamentopa 1:23,51

Jumanakatix kusisit vino umapxätaxa, Diosar axsarañan alt'at chuymanïpxam. Jumanakan kusisiñamatix Diosar axsarañax tukusxi ukhaxa, machjayasiñaw utji, jan p'inqachasiñas lunthatasiñawa Testamento de Judá 3:25-26

Ucampis, jakañ urunacamajj taqe ch'amamampi Tatitu Diosasarojj ajjsarapjjam —sasa. Testamento de Zabulón 2:40 qillqata

Jichhasti, Tatitur ajjsarapjjam, wawanakajja, Supayatsa, ajayunakapatsa amuyasipjjam. Dan 2:14 qillqatan Testamentopa

Ukhamasti, wawanakaxa, taqi luratanakamax Diosar axsarañampi suma amtampi lurapxam, janirak kuna jan walinaksa jisk'achasipxamti, janirakiw horasapar apanukusax lurapxamti. Neftalí 1:21 qillqatan Testamentopa

Wawanaka, jumanakatix askinak lurapxätaxa, jaqinakasa, angelanakas bendicipxätamwa; Diosax jumanak tuqiw jan judiöpkis ukanakan jach'añchatäni, Supayax jumanakat jaltxapxätam, sallqa animalanakas axsarapxätamwa, Tatitux munapxarakïtamwa, angelanakas jumanakar ch'amakt'ayapxarakïtamwa. Neftalí 2:26 qillqatan Testamentopa

Jupax janiw qullan jaqirux arskiti, Diosar axsarañax uñisiñaruw atipji. Tatitur jan chuym ust'ayañapataki axsarasax janiw khitirus jan walinak lurkaniti, janirakiw amuyt'asas jan wal lurkaniti. Gad 1:29-30 qillqatan Testamentopa

Tatitux janiw khitinakarutix axsarapki ukanakarux apanukkiti, janirakiw ch'amakansa, katuntat uñjasisa, t'aqhisiñanakansa, janirakiw munañanakansa jaytkiti. Diosajj janiw mä jaqjam phenq’achatäkiti, janirakiw jaqen yoqapjam phenq’achatäkiti, janirakiw aka oraqen yurir jaqjamas jan ch’amanïkiti, ni sustjaskarakisa. Josean Testamentopa 1:21-22 qillqata

Jilanakajasti yatipxänwa kunjämtix awkixax nayar munaskitu, ukampis nayax janiw amuyujan jach'a jach'a tukurïkti. taqi kunas tukusiñap yattwa. Ucat janiw nayajj jan wali amtampi jupanac contra sayt'cäti, jan ucasti jilanacajjaruw jach'añchta; Jupanakar respetañ laykusti, aljasipkäyät ukhasa, janiw ismaelitanakar jan yatiykti, Jacobun wawapätwa, jach'a jach'a jaqi, wali ch'aman jaqïtwa. Wawanaka, jumanakasti, taqi luratanakaman Diosar axsarapxam, jilanakamar jach'añchapxam. Josean Testamentopa 2:5-7 qillqata

Tatitur axsarapxam, jaqi masimar munasipxam; Beliar jaqin ajayunakapax taqi jan walinak t'aqhisiyapxsma sapkchisa, janiw jumanakax apnaqapkätamti, kunjämtix Joseya jilajar jan apnaqapkatayna ukhama. ¡Qhawqha jaqenakas jupar jiwayañ munapjjäna, Diosajj jark’aqarakïnwa! Khititejj Diosar ajjsarki, jaqe masipar munaski ukajja, janiw Diosar ajjsarañampi jark’aqatäkaspati. Benjamín chachan Testamentopa 1:14-16